

30 let
Jednoty tlumočnicků a překladatelů

v diplomové práci
Elišky Bělouškové Zemanové

Předmluva

30 let Jednoty tlumočnicků a překladatelů
v diplomové práci Elišky Bělouškové Zemanové
© JTP – Jednota tlumočnicků a překladatelů, Praha 2020
ISBN 978-80-7374-127-3

U příležitosti 30. výročí vzniku Jednoty tlumočnicků a překladatelů jsme dostali dárek v podobě diplomové práce pojednávající o založení, činnosti i historii JTP.

Třicet let se nemusí jevit z pohledu světových dějin jako mimořádně dlouhý úsek, ale z pohledu lidí v té době aktivních je to úsek velice významný.

Vám se nyní dostává do rukou jakýsi stručný výtah diplomové práce, kde si připomínáme jednotlivé etapy vývoje naší organizace, která nepochybně ovlivnila profesní životy tisíců překladatelů a tlumočnicků uvnitř i mimo ni.

Popřejme Jednotě tlumočnicků a překladatelů ještě mnoho dobrých let do budoucna, aby zůstala pevným bodem a užitečným pomocníkem pro tlumočníky a překladaatele u nás.

Amalaine Diabová
PŘEDSEDKYNĚ JTP

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Ústav translatologie

Diplomová práce

Bc. Eliška Běloušková

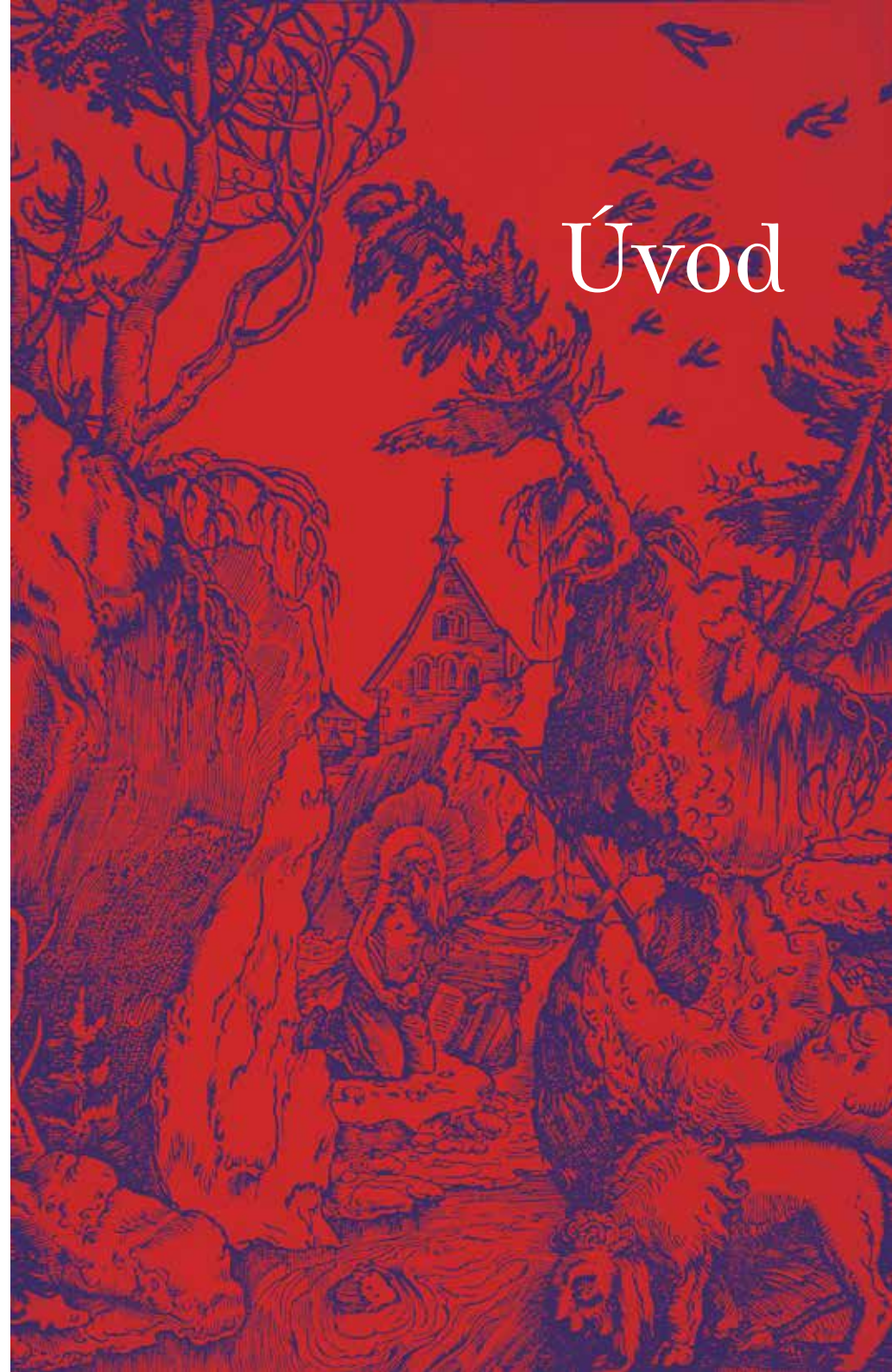
Dějiny Jednoty tlumočníků a překladatelů

*History of the Union of Interpreters
and Translators*

Vedoucí práce: PhDr. et Bc. Tomáš Svoboda, Ph.D.

Praha 2019

Úvod

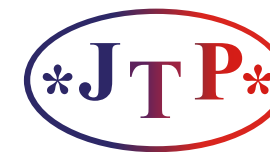

Podnětem pro napsání této diplomové práce bylo 30. výročí založení Jednoty tlumočníků a překladatelů (JTP), jež organizace oslavuje v roce 2020. Vznikla v roce 1990 jako nezávislá a dobrovolná profesní organizace. Za dobu své existence se prosadila jako významný reprezentant profesionálů v oblasti tlumočení a překladu. Cílem organizace je dosáhnout odpovídajícího společenského uznání a ohodnocení tlumočnické a překladatelské profese a současně zvyšovat odbornou úroveň členů.

Seznam zkratk:

AIIC	Association of Conference Interpreters
ASKOT	Asociace konferenčních tlumočníků
ATA	American Translators Association
CEN	Comité Européen de Normalisation
ČERAPT	Česká rada pro překlad a tlumočení
FITES	Český filmový a televizní svaz FITES
ČKTZJ	Česká komora tlumočníků znakového jazyka
ČLF	Český literární fond
DGT EK	Generální ředitelství pro překlady Evropské komise
FIT	Fédération Internationale des Traducteurs
ITI	Institute of Translation & Interpreting
KST ČR	Komora soudních tlumočníků České republiky
KUK	Konfederace umění a kultury
MON	Mezinárodní organizace novinářů
OSA	Ochranný svaz autorský
PF	pedagogická fakulta
SAPT	Slovenská asociácia prekladateľov a tlmočníkov
SČSS	Svaz československých spisovatelů
SSPOL	Slovenská spoločnosť prekladateľov odbornej literatúry
SSPUL	Slovenská spoločnosť prekladateľov umeleckej literatúry
ÚTRL FF UK	Ústav translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

Charakteristika a struktura organizace

Současné logo Jednoty
tlumočníků a překladatelů

V současné době Jednotu tlumočníků a překladatelů řídí Výkonný výbor, Rada, Valná hromada a Revizní komise, ale nebylo tomu tak vždy.

Po založení bylo nejvyšším orgánem **Shromáždění členů**, scházelo se jednou za dva roky a nesmělo se konat ve dvou po sobě jdoucích případech na stejném místě. Účast na Shromáždění byla právem i povinností všech řádných členů. Tento orgán volil a odvolával v tajných přímých volbách předsedu, místopředsedy, pokladníka, řádné a doplňující členy Rady a revizory hospodaření. Dalším úkolem bylo schvalovat stanovy a jejich změny, výši základního vkladu a ročního členského příspěvku na následující funkční období, zprávu o činnosti a hospodaření za uplynulé období, plán činnosti a rozpočet na následující funkční období. Na návrh revizorů hospodaření udělovalo Shromáždění absolutorium všem členům odstupující Rady.

Mezi zasedáními Shromáždění členů řídila činnost organizace **Rada JTP**. Tvořili ji předseda, dva místopředsedové, pokladník a řádní členové. Scházeli se dle potřeby, nejméně však čtyřikrát ročně. Kvůli vysokému počtu členů (20) nebylo snadné scházet se a činit společná rozhodnutí. V současné době se Rada schází 1x–2x ročně, někdy se hlasuje pouze korespondenčně. Vydává zprávy o činnosti a schvaluje finanční zprávu o plnění rozpočtu.

Rada se dříve scházela na jaře na výjezdním zasedání mimo Prahu, podzimní schůze se konala v kancelářích JTP. Hlavním tématem té podzimní bývaly doporučené tarify pro tlumočení a překlad na příští rok a také členské příspěvky. Vydávání tarifů však bylo Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže zakázáno, čímž byly úkoly podzimní Rady značně omezeny, proto její členové obvykle projednávají zásadní věci pouze korespondenčně po e-mailu.

Aby bylo možné problémy řešit snáz a rychleji, vznikl **Výkonný výbor**, jehož členové se schází průměrně jedenkrát měsíčně. Pokud se členové neshodnou na datu, nebo je nutné nějakou záležitost rychle odsouhlasit, probíhá schůzka po e-mailech.

Při zasedáních Výkonného výboru se schází předseda, místopředsedové, tajemník, pokladník a další členové výboru, kteří jsou vždy zároveň i členy Rady.

Výkonný výbor řeší např. program Jeronýmových dnů, přijímání nových členů nebo obsah časopisu ToP.

Rada se postupně dostala do pozadí, přesto má však v určitých situacích rozhodovací sílu. O výdajích do 1000 Kč může rozhodovat tajemník či pokladník, o částkách v rozmezí 1000–200 000 Kč rozhoduje Výkonný výbor, o částkách nad 200 000 Kč musí rozhodovat Rada JTP, např. o zakoupení většího podílu majetku na budovách K-centra na Senovážném náměstí 23, kde JTP sídlí.

Od roku 1996 je zákonem dáno, že se Valná hromada, dříve Shromáždění členů, musí konat minimálně jednou ročně. Schází se tedy v rámci jarního výjezdního zasedání, jehož místo konání se mění. Proběhlo již např. ve Veselí nad Lužnicí, Písku, Želivě, Velkých Bílovicích, v Ivance pri Dunaji, Lipnici nad Sázavou, Hradci Králové, Olomouci, Táboře...

Hospodaření s majetkem organizace pravidelně kontroluje **Revizní komise**. Pokud uzná, že je vše v pořádku, navrhne Valné hromadě udělení absolutoria. Tím je potvrzena správnost hospodaření. Členové této komise nesmí být zároveň členy Rady.

Všichni funkcionáři jsou voleni přímo a na tři roky, zpočátku šlo o roky dva. Pokud v průběhu mandátu někdo odstoupí, Rada buď kooptuje někoho jiného, nebo pokud to není potřeba, je nový člen zvolen až na další Valné hromadě.

JTP měla dříve sekce dle územního, profesního nebo jiného zaměření. Sekce s více než 20 členy si volily mluvčí, kteří mohli vystupovat v oblasti jejich zájmu jako mluvčí JTP.

Sekce odborného překladu vznikla v roce 1999 v Praze a měla svůj protějšek i na Slovensku – pod záštitou Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici existovala **Sekce terminologie a lexikografie (TERMLEX)**. Vedla ji doc. Vlasta

Výjezdní zasedání Rady JTP v Olomouci, 2017

Křečková. Po jejím odjezdu do zahraničí byla činnost sekce pozastavena, a tak byla v roce 2006 sloučena s českou částí do **Sekce odborného překladu a terminologie**.

Sekci severských jazyků založila a předsedala jí Barbora Stejskalová, ale když nastoupila roku 1999 do diplomatických služeb jako konzulka v Oslu, přestala sekce fungovat. Oficiálně však nikdy zrušena nebyla.

Cílem **Sekce soudních tlumočnicků** bylo prosadit pokrokový zákon o soudních tlumočnících, což se na Slovensku podařilo. Mezi výrazné osobnosti patří jistě Andrej Rády, jenž pomáhal s přípravou legislativy a vzděláním pro soudní tlumočnický, a Ján Gondol, ten shromažďoval adresy soudních tlumočnicků a poté vytvořil jejich databázi.

Mezi touto sekci a KST ČR panovalo jisté napětí, jelikož obě organizace zastupovaly podobnou skupinu tlumočnicků a překladatelů a hájily jejich podobné zájmy. Napjaté vztahy byly poté vyřešeny dohodou, v níž JTP uznala exkluzivitu KST ČR v této oblasti. Proto podněty týkající se soudního tlumočení předává k řešení KST ČR.

Sekce komunitních tlumočnicků vznikla v roce 2015. Jejími členkami byly tlumočnice, jež absolvovaly obor Komunitní tlumočení na Ústavu translatolo-

Olomouc, 2017

gie FF UK (ÚTRL). V době založení sekce zprostředkovávala komunitní tlumočení společnost Meta, o.p.s – Společnost pro příležitosti mladých migrantů. Tlumočnické služby byly v rámci projektu *Komunitní tlumočníci ve víru integrace* financovány z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí a z prostředků Ministerstva vnitra ČR pro integraci cizinců, tudíž byla služba cílovým zákazníkům poskytována zadarmo. JTP společně se zastoupením DGT v Praze a se společností Meta vytvořila publikaci *Chápete člověče, co vám říkám aneb Komunitní tlumočení u nás / Návod, jak se domluvíme s uprchlíkem, pacientem, neslyšícím*. Po skončení možnosti čerpat finanční prostředky z těchto dvou zdrojů však zákazníci nechtěli za tlumočnické služby platit, komunitní tlumočníci a tlumočnice přestali tuto činnost vykonávat a Sekce komunitních tlumočnicků dále také žádnou činnost nevyvíjela.

Poslední byla **Sekce literárního překladu**. Zorganizovala pouze dvě přednášky, jelikož v té době již existovala Obec překladatelů (OP), zastupující právě literární překladatele a teoretiky.

JTP byla založena jako profesní organizace a dnes je registrována jako zapsaný spolek. V zájmu lepší možnosti vyjednávat za své členy byl 19. 10. 2018 založen i Odborový svaz JTP, registrován byl 28. 1. 2019.

Logo Sekce terminologie
a lexikologie

Na počátku JTP bylo základní členství rozděleno na řádné a mimořádné. Výše příspěvku u **řádných členů** se určovala podle toho, zda se člen překládáním a tlumočením výhradně živil, nebo to byl vedlejší zdroj příjmů – v tom případě platil nižší příspěvek. Snížené poplatky byly též určeny pro členy v důchodu nebo pro studenty.

Mezi **mimořádné členy** patřily osoby, které činnost JTP podporovaly, spolupracovaly s ní, nebo kterým bylo za činnost v prospěch rozvoje tlumočení a překládání či za pomoc a podporu JTP přiznáno čestné členství.

Nyní má JTP navíc ještě členství **přidružené**. Těmi mohou být vzdělávací instituce z oboru tlumočnictví a překladatelství nebo řádně registrované neziskové organizace z oboru tlumočnictví, překladatelství a příbuzných oborů. Od roku 2007 se jedná např. o ASKOT, od roku 2013 o ČKTZJ nebo o Opus Arabicum.

Velmi důležitou součástí sekretariátu JTP tvoří **knihovna**, jež slouží výhradně členům JTP a studentům ÚTRL. Správcem knihovny je od počátku PhDr. Jan Hájek, mezi kolegy znám spíše pod jménem Jeňýk Hájek. Knihovna obsahuje přes 4 000 slovníků, encyklopedií a publikací o různých zemích.

JTP si zakládá na tom, že je schopna již od počátku fungovat pouze díky vlastním finančním zdrojům a nevyužívá žádné podpory od jiných orgánů ani dotací. Zdrojem příjmů jsou základní vklady při založení JTP, roční členské příspěvky, dary, dědictví a příjmy z hospodářské, ediční, vzdělávací a zájmové činnosti.

Počet členů vystoupal z počátečních 402 v roce 1990, v některých letech se dokonce dostal až k číslu 700, v posledních letech osciluje okolo 500 členů.

Činnosti JTP

Jeronýmovy dny

Jeronýmovy dny se konají zpravidla první víkend v listopadu. JTP je pořádá ve spolupráci s KST ČR, ASKOTem, ČKTZJ, OP a ÚTRL FF UK. Jedná se o dvou-denní sérii odborných přednášek k aktuálním tématům a problémům v oblasti tlumočnictví a překladu. První Jeronýmovy dny se konaly v roce 1994.

Jejich hlavním organizátorem je již po řadu let tajemník Petr Kautský, ale s organizačními záležitostmi mu pomáhají i ostatní členové Výkonného výboru. Páteční program probíhá pod záštitou Generálního ředitelství pro překlad Evropské komise (DGT EK) a každým rokem má dané téma. Sobotní série přednášek je poté obvykle rozdělena do několika tematických bloků, někdy se ale program EK prolne i do toho sobotního. Obvykle se přednášky konají po celou sobotu paralelně ve třech sálech. Stává se také, že některý z partnerů JTP na Jeronýmovy dny naváže vlastním programem v neděli, jde například o různá školení, na nichž však bývá účast za poplatek.

Hojně navštěvován je i pravidelný tzv. **book-sekáč**, kde je možno za nízké ceny zakoupit slovníky, encyklopedie, učebnice, odbornou literaturu i beletrii.

Zprvu se jednalo o malý veletrh vydavatelů slovníků, encyklopedií a cizojazyčné literatury, vždy doplněný přednáškou. Postupně se však ukázalo, že účastníky zajímají více přednášky, proto byl veletrh zrušen, a namísto něj se každoročně koná série přednášek a besed s názvem Jeronýmovy dny.

Logo Jeronýmových dnů –
sv. Jeroným od
Mistra Theodorika

Mladý Jeroným

Pro mladé či začínající překladatele a tlumočníky je každý rok na jaře organizován Mladý Jeroným, série přednášek a besed podobná těm podzimním, ale se zaměřením na problémy obvyklé pro začátečníky. Zájemci vždy dostanou rady do začátku své kariéry ohledně cenotvorby, sebepropagace nebo komunikace s agenturami a přímými klienty. Jednodenní program vznikl v roce 2011 kvůli stále většímu počtu přednášek na Jeronýmových dnech v listopadu, které se často překrývaly. V prvním roce konání nesla akce název *Jarní víkend*, ale od roku 2013 se nazývá Mladý Jeroným.

V roce 2017 byla při této příležitosti poprvé vyhlášena Soutěž o nejlepší diplomovou práci, protože se předpokládá vyšší účast tlumočnicků či překladatelů, kteří v nedávné době ukončili své vysokoškolské studium.

„Book sekáč“,
Jeronýmovy dny 2006

Symbol Mladého Jeronýma –
upravený Mistr Theodorik

Po jarní akci Mladý Jeroným a na podzim okolo svátku patrona překladatelů sv. Jeronýma pořádá Alena Šourková pro zájemce neformální výlety. V roce 1995 uspořádal Andrej Rády pro členy JTP společný výlet na Říp. V roce 2012 se iniciativy chopila Alena Šourková, s níž se zájemci vydali do Lysé nad Labem, kde se nachází socha sv. Jeronýma. Jedním z cílů výletů bývá právě sv. Jeroným, patron překladatelů, a to v jakékoliv podobě.

Od té doby podnikají členové JTP a jejich rodinní příslušníci či přátelé výlety dvakrát ročně. Společně navštívili různé kouty naší země, lze zmínit např. hrad Karlštejn, kde si prohlédli kapli sv. Kříže s portrétem sv. Jeronýma od Mistra Theodorika, Levý Hradec, Nymburk, Strž, Dobříš, Starou Boleslav či Bakov nad Jizerou. Na všech výletech sice sv. Jeroným k vidění nebyl, proto s sebou účastníci vozí reprodukcí Theodorikova Jeronýma.

Alena Šourková vždy před společným výletem projde zhruba desetikilometrovou trasu, aby si poznamenala její zajímavá i kritická místa. Pořádá ale i kratší výlety po Praze, kdy zájemci navštívili např. Břevnovský klášter, Jeruzalémskou synagogu nebo Královské zahrady Pražského hradu. Pro neformální výměnu názorů lze využít i každoroční degustace vín, již prezentuje zástupce Vinařství Žádovice Štěpán Maňák, pan Tomáš Lunga.

Kromě výletů a degustací se konají i večírky. Pravidelně se koná večírek před letními prázdninami a mezi vánočními svátky tzv. „závěrečná“.

Výlet do Dobříše, 2016

Slovník roku

Soutěž Slovník roku je mezinárodní a propagační akce konající se každoročně od roku 1994. S nápadem uspořádat tuto soutěž přišel jako první Andrej Rády, aby bylo snazší vyznat se ve velkém množství vydávaných encyklopedií a slovníků.

Do prvního ročníku bylo přihlášeno asi 20 titulů, v posledních letech jde o čísla vyšší, zhruba 90 titulů. Rozdílné je ale i hodnocení a výběr nejlepšího slovníku. V původním hlasování rozhodovali členové JTP, předplatitelé časopisu ToP a návštěvníci veletrhu Svět knihy, jimž byly rozdány hlasovací lístky. V roce 2003 vznikla odborná porota, ta slovníky hodnotí v daných kategoriích, ocenění je pak udělováno na veletrhu Svět knihy.

Od prvního ročníku roste počet přihlášených titulů, lze pozorovat stále větší odezvu i mezi nakladatelstvími a narůstající zahraniční účast. Kvůli velkému počtu přihlašovaných titulů bylo nutné slovníky rozdělit do kategorií a udělit následující ocenění: Slovník roku, Cena poroty za překladový slovník, výkladový slovník, elektronický slovník, biografický slovník a právnický slovník. Kategorie jsou vyhlašovány v případě, že je přihlášen dostatečný počet děl.

V porotě sedí zástupci ČKTZJ, ASKOT, JTP, KST ČR, OP, SSPOL, ÚTRL FF UK, Svazu českých knihkupců a nakladatelů a dalších. V porotě bývali i jednotliví nakladatelé, ale později již v zájmu nestrannosti poroty nebyli zváni.

Seznam nominovaných slovníků a jejich anotace se objevují na webových stránkách JTP. Porota si před zasedáním prostuduje slovníky a encyklopedie, jež jsou k dispozici v knihovně JTP. Nejlepší v kategorii dostane 3 body, druhý v pořadí 2 body a třetí 1 bod. Porota má rovněž možnost udělit čestné uznání. Pokud je v kategorii méně než osm děl, uděluje se pouze první místo.

Do soutěže jsou zahrnuty publikace vydané v období od 1. ledna do 31. prosince daného roku, případně starší díla, dosud v rámci předešlých ročníků nehodnocená. Publikace mohou být do soutěže zahrnuty pouze v jednom ročníku.

Slovník může do soutěže přihlásit jeho autor, vydavatel, člen poroty, tlumočnická či překladatelská organizace nebo její člen. Součástí přihlášky musí být jeden výtisk sloužící k hodnocení, po skončení soutěže zůstává v knihovně JTP.

Stánek JTP na festivalu Svět knihy, udílení ceny Slovník roku

Výtisky do soutěže získává JTP několika způsoby. Někteří nakladatelé či autoři zasílají výtisky slovníku sami. Členové si na veletrzích a výstavách nebo v odborné literatuře mohou všimnout nově vydaných. JTP též někdy žádá nakladatelství o zaslání výtisku nových titulů. Některé publikace se do soutěže dostaly také jako dary od členů JTP, kteří slovník pořídili v zahraničí, např. ve Vietnamu, Litvě, Estonsku, Arménii nebo Pobřeží Slonoviny.

Kategorie jsou každý rok vypisovány podle toho, jaké slovníky jsou do soutěže přihlášeny.

Mezi kritéria hodnocení patří především kvalita zpracování jednotlivých hesel ve slovníku, typografie či tisku, přínos slovníku, jak se s ním pracuje, zda jsou hesla dobře odlišena od vysvětlivek, jaký je poznámkový aparát, zda jsou k heslům uvedeny i mluvnické kategorie, zda jsou překlady řazeny dle četnosti a další.

Vítězi jsou při předávání nabídnuty dvě ceny – finanční odměna ve výši 20 000 Kč nebo trofej představující rozevřený slovník. Obě dvě ceny dostane vítěz do rukou a během několika sekund si musí jednu z nich vybrat. Většina laureátů se rozhodne pro finanční odměnu, avšak stalo se již čtyřikrát, že si oceněný ponechal trofej. Postupně je vytvořili Eliška Rubková, Jiří Eichler a Helena Giordanová.

Cena Františka Filipovského

JTP uděluje (za přispění OP) Cenu Františka Filipovského za překlad a úpravu dabovaného audiovizuálního díla. Hlavním smyslem soutěže je zvýšit prestiž této umělecké disciplíny a popularizovat umělce, kteří v oboru vynikají. Město Přelouč, rodiště Františka Filipovského, pořádá tuto kulturní akci spolu s Českým filmovým a televizním svazem FITES, Hereckou asociací, Asociací pracovníků se zvukem, JTP a OP. Každá z uvedených organizací přispívá na ocenění určitou finanční částkou. Vítězi je předán diplom, finanční obnos a keramická soška představující herce originálu a českého dabéra.

Porota tvořená zástupci výše uvedených organizací hodnotí všechny kategorie. Některé ceny uděluje přímo pořádající organizace, například Cenu Františka Filipovského za celoživotní herecké mistrovství v dabingu udílí sama Herecká asociace, diváci zase hlasují pro vítěze Ceny diváků za nejlepší ženský a mužský výkon.

Soška pro vítěze Ceny Františka Filipovského, 2009

Cena za nejlepší diplomovou nebo bakalářskou práci

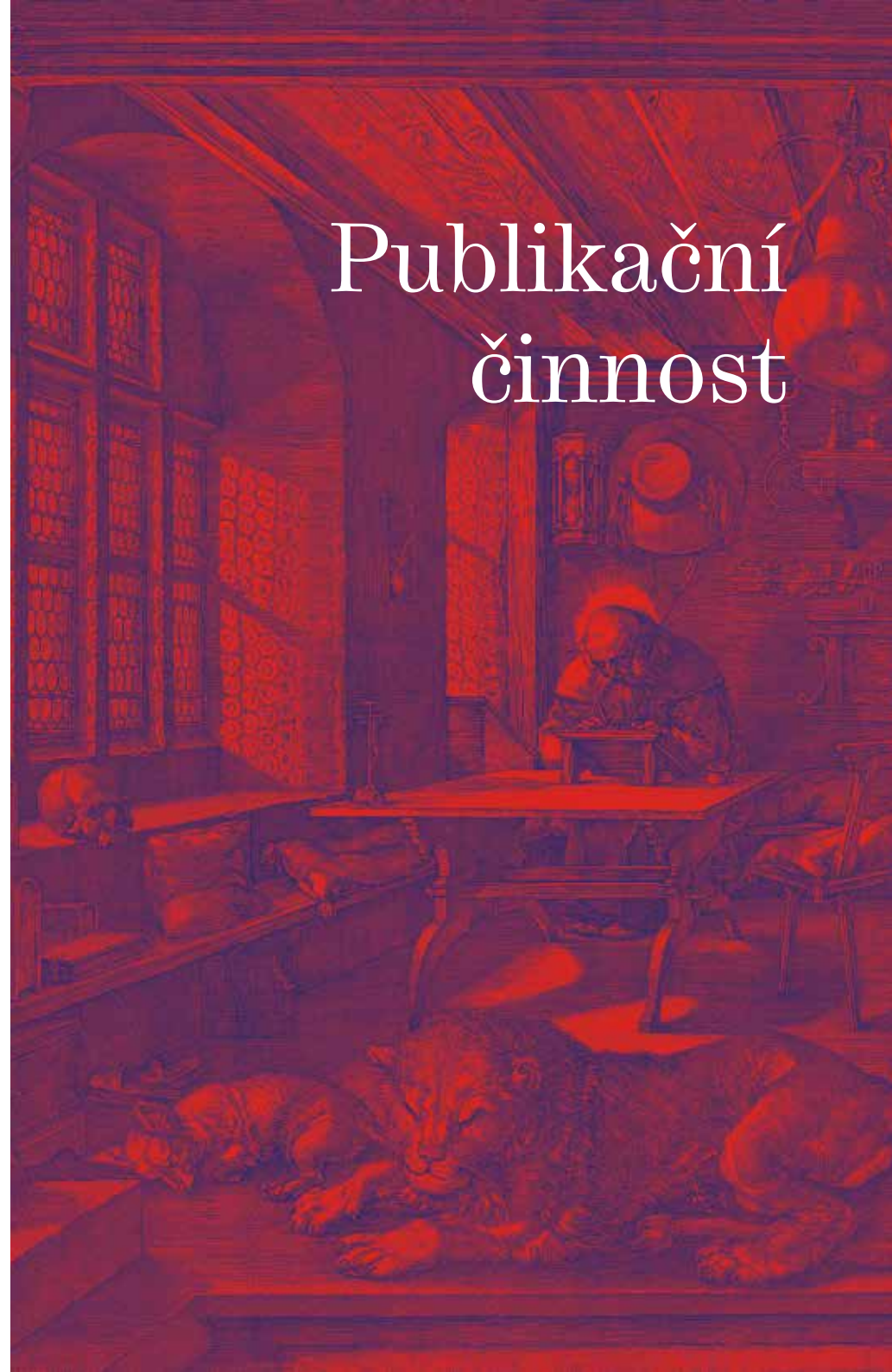
Vyhlašována je každé dva roky. Lze do ní přihlásit práci tématem spadající do oblasti translatologie a úspěšně obhájenou na kterékoliv univerzitě v ČR nebo SR nejpozději dva roky před uzávěrkou soutěže. Jejím smyslem je podpořit akademickou reflexi překladatelské a tlumočnické činnosti a přispět k šíření dobrého jména JTP mezi studenty a vyučujícími.

Soutěž se vyhlašuje v kategorii diplomová a bakalářská práce. Vítězná diplomová práce získá finanční odměnu ve výši 10 000 Kč, vítězná bakalářská 6 000 Kč. Pokud bude přihlášeno velké množství kvalitních prací, může porota udělit finanční cenu i více pracím, v opačném případě nemusí udělit cenu žádnou. Porota se skládá z osobností akademické oblasti oboru translatologie a ze zástupců JTP.

Do soutěže může práci přihlásit její vedoucí, autor, oponent, ale i kdokoliv jiný. Musí být napsána a předložena v tištěné i elektronické podobě v českém, slovenském, či dalším jazyce, ale pokud není k dispozici posuzovatel daného jazyka, má JTP právo práci k posouzení odmítnout.

Téma vítězné práce by mělo být inovativní, srozumitelné a přehledně zpracováno. Měla by přispívat ke kultivaci překladatelského a tlumočnického trhu a osvětě mezi zadavateli, překladateli, tlumočníky a příjemci překladu nebo adresátů tlumočení. Hodnotí se také rozsah práce, úroveň jazyka, grafická a typografická stránka.

Publikační činnost

V zájmu vzdělávání široké veřejnosti vydala JTP několik slovníků, příruček, sborníky z konferencí a DVD s archivem časopisů ToP.

První z příruček *Překlady a jak na to* byla vytvořena v rámci mezinárodního projektu na základě anglického originálu od Chris Durban a Antonia Aparicia s názvem *Translation: Getting It Right*. Na překladu a vyhotovení spolupracovala JTP s ITI, na financování české verze se podílela také společnost STAR CZ, Institute of Linguists a Recontres Traduction Financière. Před českou verzí vyšla již verze anglická a francouzská. Všechny je lze od roku 2003 stáhnout zdarma na webových stránkách JTP a ITI.

Publikace byla určena především zákazníkům, kteří nemají zkušenosti se zadáváním překladů. Příručka jim udílí cenné rady, jak se vyhnout problémům, proč zadat překlad odborníkovi a co je strojový překlad. Jednotlivé kapitoly jsou proloženy příklady z praxe. Brožurka vyšla v nákladu 10 000 výtisků a zhruba třiceti novinářům byla představena v roce 2003 na tiskové konferenci v Kaiserštejnském paláci v Praze. Při této příležitosti informoval překladatel a koordinátor českého vydání Ing. Otto Pacholík o spolupráci JTP a ITI. V roce 2016 vyšla aktualizovaná verze českého vydání.

V roce 2002 vydala JTP jako součást časopisu ToP publikaci Pavla Beneše *Nískejbačet: reklamsky nesnadno, pomalu a nejlépe vůbec*.

O rok později, jako PF k Novému roku 2004, vyšel sešitek s názvem *Tichá pošta*, v němž byly zveřejněny překlady české básně od Daniely Fischerové do různých jazyků. Text básně byl plný překladatelských nástrah, se kterými se poprali Milan Dvořák, Jana Štroblová, Vratislav Jiljí Slezák a další.

V roce 2006 vyšla ve spolupráci s OP coby PF tiskem i na CD příručka s názvem *Strč prst skrz krk* plná jazykolamů v různých jazycích (např. v češtině, němčině, angličtině, maďarštině, finštině, srbocharvátštině aj.).

Na úspěch a velkou poptávku po příručce o překladech navázal sešit *Tlumočení a jak na to aneb Chcete, aby vám rozuměli posluchači (a spolu s nimi i tlumočníci)?* Vytvořil ji kolektiv autorů z JTP, mezi nimiž lze zmínit např. Amalaine Diabovou, Petra Kautského a Miroslava Poštu. Vysvětlují čtenářům, jaké jsou druhy tlumočení, jak spolupracovat s tlumočníkem a jaké jsou zvláštnosti soudního tlumočení a tlumočení ve znakovém jazyce.

V roce 2008 vyšlo volné pokračování první z uvedených publikací, *Překlad není houska na krámě! Standardy pro nákup a prodej překladů*. Příručka byla určena odběratelům i překladatelům. Jednalo se rovněž o překlad a lokalizaci díla od Chris Durban a Alana Melbyho s názvem *Translation – Buying a non-commodity*, do češtiny ji převedl Leokard Rožeň. JTP ji vydala jako přílohu časopisu ToP č. 2008/90 a o rok později byla vyvěšena ve formátu PDF na jejích webových stránkách.

Problematicke komunitního tlumočení se věnovala příručka s názvem *Chápete, člověče, co Vám říkám? aneb Komunitní tlumočení u nás* (2014). Vznikla ve spolupráci JTP, DGT EK a KST ČR. Brožurka sloužila pro informování veřejnosti a o její vydání se zasadila také Sekce komunitních tlumočnicků vzniklá v JTP právě v roce 2014.

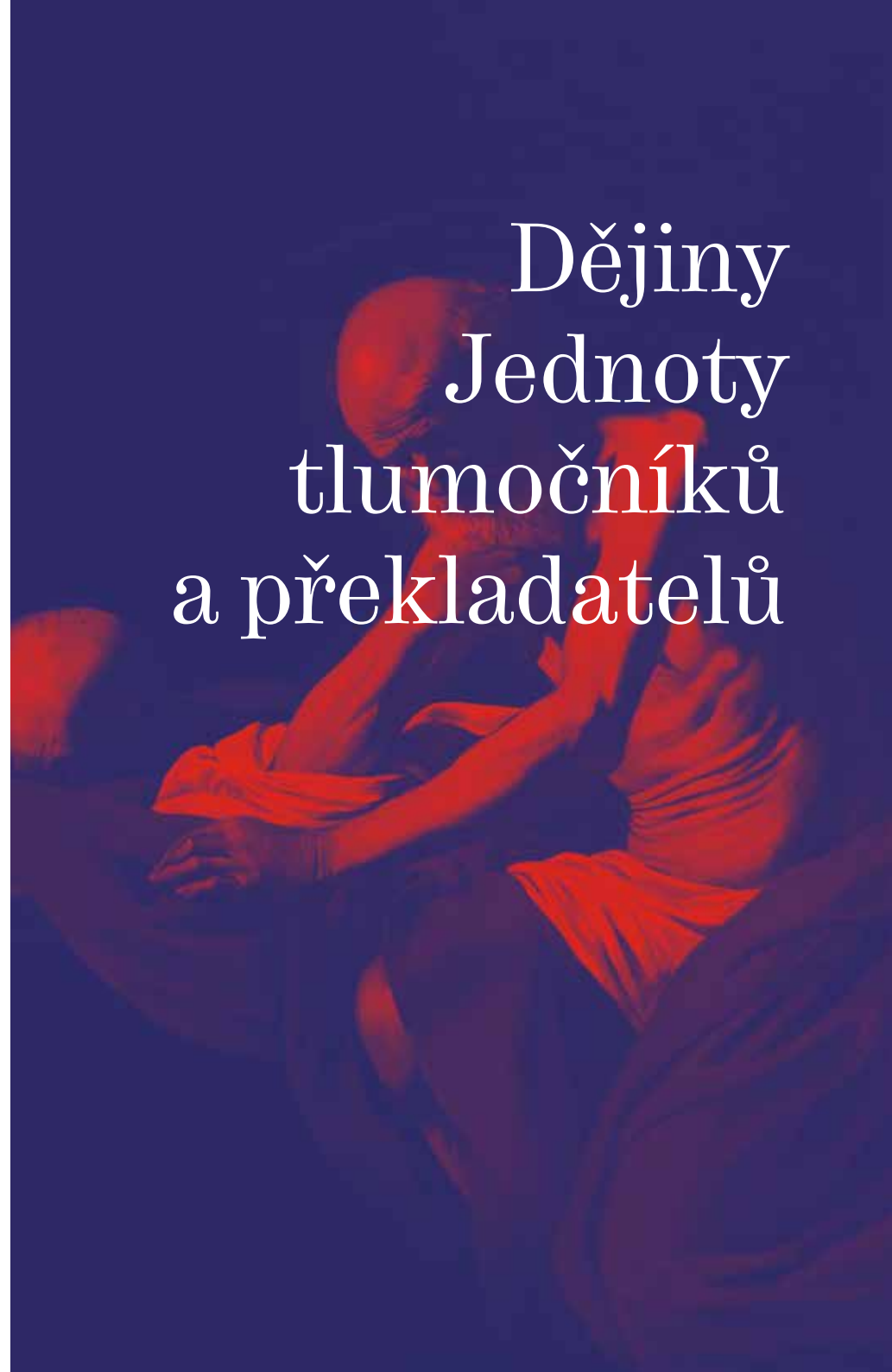
JTP dále vydávala sborníky z proběhlých translatologických konferencí. V roce 1995 vyšel sborník s názvem *9x o překladu*, v němž byly zveřejněny vybrané příspěvky přednesené na podzimních setkáních roku 1994 – Letní škole překladu v Budmericích, Překladatelské konferenci v Havlíčkově Brodě a konferenci Ruský jazyk ve sféře byznysu v Ostravě. Byly zde zveřejněny např. příspěvky Blahoslava Hečka, Zuzany Jettmarové, Milana Hrdličky, Jany Rakšányiové a Zdenky Švarcové.

V roce 1998 byl vydán sborník s názvem *14x o překladu* s příspěvky Bohuslava Mánka, Miloslava Uličného, Juraje Šebesty, Pavly Lidmilové aj. Publikace byla věnována 65. výročí narození slovenského teoretika překladu Antona Popoviče.

O rok později vyšel sborník s názvem *15x o překladu*, obsahoval nejen referáty z odborných konferencí v České i Slovenské republice, ale i příspěvky zveřejněné poprvé v tomto sborníku, např. články Edity Gromové, Tomáše Svobody, Vlasty Křečkové, Jiřího Felbába aj.

Pravidelně vycházely také sborníky u příležitosti Setkání tlumočnicků a překladatelů ze zemí střední a východní Evropy ve slovenských Budmericích, z konferencí Odborná komunikace ve sjednocené Evropě pořádaných v Banské Bystrici a z konference pořádané Mezinárodní federací překladatelů FIT Překlad z/do málo rozšířených evropských jazyků, která se konala na Smolenickém zámku v roce 2001.

Dějiny Jednoty tumočníků a překladatelů

Události předcházející založení organizace

↓ Základní podmínkou pro založení Jednoty tlumočnicků a překladatelů byla sametová revoluce v r. 1989. Před tímto rokem se tlumočníci a překladatelé nesměli sdružovat.

V lednu 1990 byla založena Asociace konferenčních tlumočnicků ASKOT. Vedle JTP je jedním ze dvou sdružení v oboru a jediným, které sdružuje pouze členy aktivně působící jako konferenční tlumočníci, a to na základě doporučení náležitého počtu členů a zvážení dosavadní praxe a odborných i morálních kvalit.

Po založení ASKOTu se Andrej Rády a Petr Kautský rozhodli, že by bylo přínosné založit organizaci nevýběrovou, otevřenou všem, kteří se na profesionální úrovni zabývají tlumočením a překladem, nebo pracují pouze jako překladatelé, dále také studentům translatologie v tehdejší České a Slovenské Federativní Republice. Proto vznikla JTP, podle svých stanov otevřená, dobrovolná, profesní, vnitřně diferencovaná organizace profesionálních tlumočnicků a překladatelů, nezávislá na politických stranách a hnutích.

Hlavním cílem zakládajících členů bylo sdružit co největší množství

osob, aby byli jako skupina dohromady na trhu silnější. Proto byl také zvolen název Jednota tlumočnicků a překladatelů – vždyť v jednotě je síla.

Počátky JTP – rok 1990

↓ K založení JTP došlo v bytě Rádyových v Praze v Široké 10, kde se zakládající členové scházeli. Během dvou týdnů proběhlo třináct schůzek, na nichž se připravovaly dokumenty a formát celé organizace. Zde bylo také sepsáno první číslo časopisu *ToP (tlumočení-překlad)*, jež zakládající členové rozeslali za vlastní peníze. Před ustavujícím shromážděním měl každý z přípravného výboru možnost vyjádřit se k předloženým dokumentům, rozhodování bylo demokratické.

Ustavující shromáždění JTP se konalo 8. dubna 1990 v Ústředním domě rekreace ROH, dnešním Hotelu Pyramida, v Bělohorské ulici na Dlábačově v Praze 6 a dne 26. března získala JTP rozhodnutí Federálního ministerstva vnitra o schválení stanov. Za členy byli tehdy prohlášeni zakládající členové, kteří odpovídali definici profesionálního tlumočnicka a překladatele, jak bylo obsaženo v Etickém kodexu zveřejněném v 2. čísle časopisu *ToP* a kteří k datu založení podali přihlášku a složili základní vklad. Oficiálně byla ustavena JTP, zvolena byla první Rada JTP, její náhradní členové

a revizoři účtů. Prvním předsedou se stal PhDr. Andrej Rády, místopředsedy Petr Kautský a Radmila Zemanová, pokladní ing. arch. Šárka Rubková. Ve dni svého ustavení měla JTP okolo 300 členů.

Etický kodex tlumočnicka a překladatele je velmi důležitý. Jsou v něm vystižena základní pravidla, která by měl každý člen dodržovat: profesionál je vázán služebním tajemstvím, nikdy nezneužije důvěrné informace, přijímá pouze ty závazky, které odpovídají jeho schopnostem a přípravě a vůči kolegům je solidární.

JTP byla založena jako československá organizace, jelikož ji od počátku tvořila řada kolegů a kolegů nejen z Čech, Moravy a Slovenska, ale i jiných zemí.

Členové, kteří se o členství v JTP ucházejí, musí prokázat, že se překladem či tlumočením zabývají na profesionální úrovni nebo se na ni seriózně připravují. Společně s přihláškou je tedy nutné doložit kopii živnostenského listu s oprávněním podnikat v oblasti překladu a tlumočení, nebo dekret o jmenování soudním tlumočnickem, potvr-

První číslo časopisu ToP, „náborové“, formát A3

zení o absolutoriu oboru souvisejícího s překladem nebo tlumočením či fakturu, smlouvu za poskytnuté tlumočnické či překladatelské služby.

1991

↓ Po změně politického režimu se z většiny tlumočnicků a překladatelů stali podnikatelé. JTP proto v lednu a únoru uspořádala pro své členy daňovou poradnu.

Počátkem roku koptovala Rada Štefana Pecena jako místopředsedu, Miroslavu Dulovou, Vladimíru Hudákovou, Františka Michaličku, Juraje Wallnera a Jaroslavu Bulánkovou jako členy Rady.

27. května proběhlo v Domě odborů v Bratislavě **Shromáždění členů**. Zúčastnily se jej také představné rakouského svazu tlumočnicků a překladatelů Universitas Annie Welchová, tajemnice svazu Brigitta Hoefertová a Hilda Zieglerová. Zástupkyně rakouské sesterské organizace informovaly publikum o činnosti svazu a projednávalo se také setkání s AIIC v Praze plánované na 6.–7. července.

Zhruba v polovině roku překročil počet členů hranici 500. Většina pocházela z Česka a Slovenska, ale další byli i z Velké Británie, Itálie, Německa či Finska. Obzvláště výrazný byl nárůst počtu členů na Slovensku.

Na červencovém setkání s AIIC vznikl nápad, aby se **tlumočníci**

a překladatelé střední a východní Evropy setkali a prodiskutovali svou situaci v nově nastalých podmínkách. Výsledkem byla konference uspořádaná 5.–6. října v Bratislavě. Zúčastnili se jí například zástupci z Asociace maďarských tlumočnicků (MFTE), z rakouského Sdružení překladatelů (Übersetzergemeinschaft), z Polska i Litvy, kteří informovali o svých organizacích, činnostech a pracovních podmínkách. Mnohé organizace vznikly jen pár let před tímto setkáním, tudíž měly možnost načerpat zkušenosti od sdružení s delší dobou trvání. Dále se diskutovalo o tom, jak se mohou tlumočníci a překladatelé z těchto zemí dostat na mezinárodní trh práce v Evropě.

Veřejností bylo velmi očekávané vydání **doporučených minimálních tarifů** na následující rok, jež na svých podzimních schůzích schvalovala Rada JTP. Tarify se řídili nejen členové, ale i mnozí překladatelé a tlumočníci mimo organizaci.

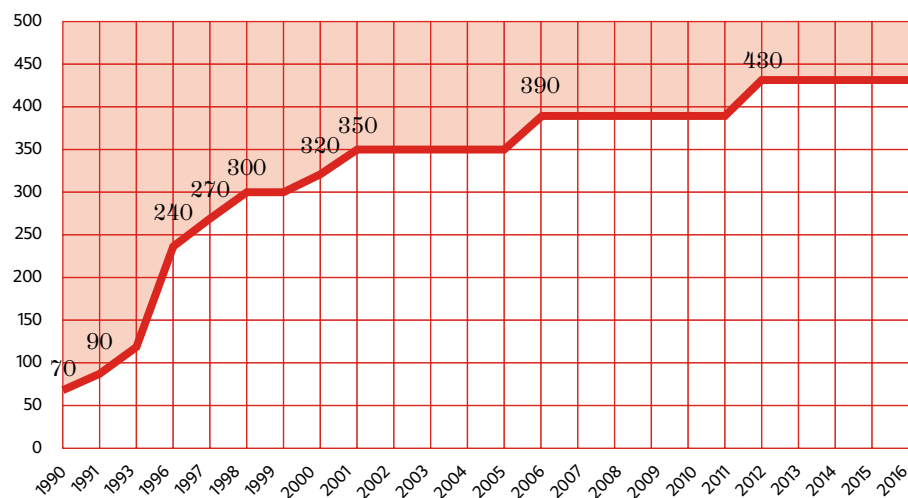
Členové se vždy snažili pozitivně ovlivnit ceny na trhu, což bylo možné především zpočátku, kdy se díky tarifům podařilo honoráře navyšovat

Novinka: tarify za překlad a tlumočení

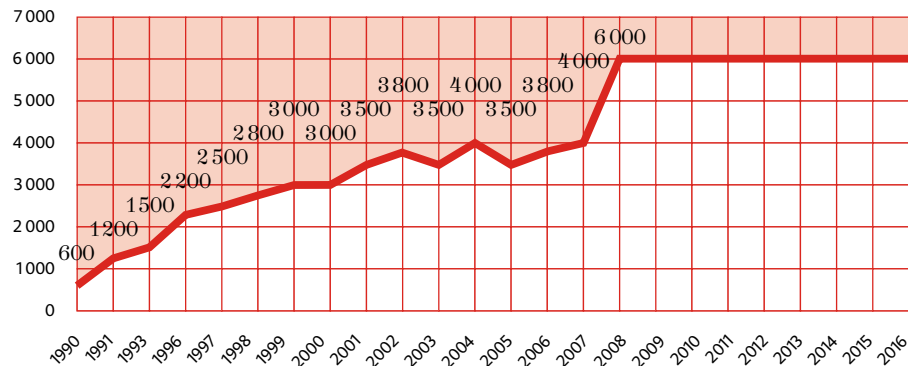
vat skokově o 50–100 %. Na začátku 90. let bylo běžné účtovat si za den tlumočení zpravidla 150–200 Kč, za jednu normostranu maximálně 20–25 Kč. JTP však pro rok 1991 doporučovala již znatelně vyšší sazby, což lze porovnat v dále uvedeném grafu. V dalších letech však už nárůst honorářů tak skokový nebyl.

Vývoj cen v doporučených tarifech za překlad 1 NS

Graf vývoje cen uváděných v doporučených tarifech za překlad 1 NS textu

Vývoj cen v doporučených tarifech za 1 den konsekutivního tlumočení

Graf vývoje cen uváděných v doporučených tarifech za 1 den konsekutivního tlumočení

Jako vzorový příklad ceny za NS byl zvolen překlad z cizího jazyka do mateřského. Do uvedené honorářové skupiny spadaly např. angličtina, francouzština, italština, němčina, polština, ruština, španělština aj.

Pro druhý graf byla zvolena cena za jeden den konsekutivního tlumočení. Za jeden tlumočnický den se považuje 8 hodin. Konsekutivní tlumočení bylo v prvních letech děleno na konferenční a odborné, jež bylo zpravidla hodnoceno téměř dvakrát vyšším honorářem.

Zajímavý je propad cen za doprovodné konsekutivní tlumočení v letech 2005–2006. Naopak rychlý nárůst cen v roce 2008 je způsoben tím, že JTP přestala v seznamu rozlišovat mezi různými druhy konsekutivního tlumočení. Daný tarif je tedy stejný pro tlumočení odborné i doprovodné.

JTP se již od počátku snažila o spolupráci nejen se zahraničními organizacemi, ale také se vzdělávacími instituty. V listopadu spolupracovala s ÚTRL FF UK na organizaci **týdenního pracovního semináře k terminologickým databázím pro PC**. Další společnou akcí byl

přednáškový cyklus uspořádaný koncem roku 1991 na téma teorie překladu. Zúčastnili se ho zahraniční profesori, mezi nimi M. Snell-Hornbyová z Vídně, J. Lambert z Leuvenu a J. G. Etkind z Paříže.

JTP se na Slovensku dlouhodobě zasazovala o zrušení vyhlášky 120/81 Sb., stanovující finanční odměňování některých prací vykonávaných mimo pracovní poměr. Díky dlouhodobé snaze se k 1. říjnu podařilo dosáhnout zrušení této vyhlášky bez náhrady.

Členové JTP byli o aktuálním dění v oblasti tlumočení a překladu informováni prostřednictvím **Dopisů členům** a časopisu **ToP (Tlumočení-překlad)**. Obě dvě periodika se věnovala tlumočnickým a překladatelským tématům, ale **Dopis členům** je informoval také o organizačních záležitostech. Členové dostávali obě dvě periodika, **ToP** si však mohli předplatit i nečlenové JTP.

V prvním řádném čísle časopisu ToP se představila jeho nová šéfredaktorka Radka Zemanová, jež vystřídala Štefana Čirliče. Ke konci roku ale z této funkce na vlastní

Seznam tlumočnicků a překladatelů, členů JTP – ještě v ČSFR

žádost odstoupila a Rada jmenovala šéfredaktorem Petra Kautského.

Dopisy členům obsahovaly mimo jiné informace o nových zákonech a vyhláškách, vzorové faktury či informace o tarifech. JTP dále vydala tiskem seznam řádných členů JTP a rozeslala jej ministerstvům, zastupitelským úřadům, mezinárodním organizacím apod.

1992

↓ Během ledna a února se konal **cyklus vzdělávacích kurzů** pořádaných JTP ve spolupráci s tehdejší Katedrou překladatelství a tlumočnictví FF UK a se členy ASKOT. Jednalo se o kondiční kurzy simultánního tlumočení, překladatelské kurzy týkající se především právních a propagačních textů, seminář o českém jazyce a setkání s právníkem. Celého programu, jenž organizovali Ivana Čeňková a Pavel Dobranský, se zúčastnilo více než 90 zájemců. Přijetí zákona o živnostenském podnikání v roce 1991 bylo pro mnoho tlumočnicků a překladatelů velmi zásadní, jelikož v dobách komunistického režimu nic takového nebylo možné. Většina z nich se tedy ocitla ve zcela nové situaci a velmi uvítala informace o podání daňového přiznání, vedení peněžního deníku, fakturách nebo účetních dokladech.

28. března se v pražském Obecním domě ve Sladkovského sále konalo první řádné **Shromáždění členů** JTP. Hodnotila se činnost organizace, přítomní se zamýšleli nad tím, jak zastupovat rozličné zájmy svých členů – konferenčních, soudních a dalších tlumočnicků, překlada-

telů odborné i umělecké literatury. Závěrem byla zvolena dvaadvacetičlenná Rada JTP na další dvouleté období.

Roční členský příspěvek pro roky 1993 a 1994 byl ze 700 Kčs zvýšen na 1200 Kč, základní vklad pro nové členy na 150 Kč. Včasné zaplacení ročního příspěvku bylo podmínkou zveřejnění v seznamu členů, jenž sloužil ke komerční propagaci a byl i prodáván. Dále si JTP stanovila za úkol snažit se zlepšovat postavení a odměňování soudních tlumočnicků, podílet se na legislativní činnosti a prosazení podmínek pro vystavování živnostenských listů.

FIT Jednotě oznámil, že 30. září, svátek svatého Jeronýma, je slaven též jako Mezinárodní den překladu. JTP se proto rozhodla uspořádat k tomuto datu společenskou akci, na niž budou pozváni zástupci univerzit, spřátelených profesních organizací, agentur i novinářů.

Na počest sv. Jeronýma bylo dále uspořádáno 1. setkání členů JTP v Jesolu u Benátek v Itálii, kde měla organizace v té době největší počet zahraničních členů. Dále byla pro členy a příznivce organizace uspo-

řádána plavba po Vltavě do Roztok, kde bylo možné prohlédnout si v expozici zámku portrét sv. Jeronýma. V Bratislavě se 29. a v Praze 30. září setkali novináři a zástupci spřízněných organizací a agentur. Všechna tato setkání se dají považovat za počátek Jeronýmových dnů.

V posledním čísle časopisu ToP daného roku byla také poprvé uveřejněná rubrika s názvem *Naše recenze* s anotacemi a recenzemi nově vyšlých slovníků. První dva příspěvky vytvořili Petr Kautský a Raija Asaikainen z Helsinek.

↓ Na lednové ustavující schůzi byla založena **Sekce soudních tlumočnicků**. Přítomní byli informováni o tehdy platné vyhlášce 37/67 Sb. o soudních znalcích a tlumočnících, o aktuálních sazbách za tlumočení pro státní orgány a byl schválen program činnosti sekce. Dohodnuta byla vzájemná výměna zkušeností mezi členy, organizování seminářů a vypracování terminologických glossářů pro jednotlivé oblasti soudního tlumočení. Mluvčími sekce se stali JUDr. Karel Rozsypal a Ing. Kateřina Martonová.

V *Dopise členům* byla uveřejněna **anketa**, jejímž cílem bylo zjistit názory členů JTP na tarify za překlad a tlumočení. Díky ní vyšla v časopisu ToP analýza poskytující představu o typickém členovi JTP.

Další část ankety se věnovala specializacím. Bylo zjištěno, že 66 % respondentů vykonávalo tlumočnickou činnost, konferenčnímu tlumočení se věnovalo 44 % dotázaných, 34 % se živilo pouze jako překladatelé, 85 % dotázaných se věnovalo překladu technických a odborných textů. Statut soudního tlumočnicka tehdy mělo pouze

17 % respondentů. V trvalém pracovním poměru byla zaměstnána 4 % dotázaných.

Značná část otázek se týkala odborného vzdělání členů. Vysokoškolský obor související s překladatelstvím či tlumočnictvím absolvovalo v Československu 28 % respondentů, filologický obor dostudovalo v Československu 22 % a v zahraničí 9 % dotázaných. Tyto údaje reflektují i možnosti vzdělávání v předešlých letech. Ne každému bylo vzhledem k poměrům v komunistickém režimu umožněno studovat obor, o nějž měl zájem. Mnozí tlumočníci a překladatelé se rekrutovali z bilingvních rodin či přešli na profesi z průvodcovské činnosti. Překlada a tlumočení se také věnovali ti, jimž bylo v období normalizace zakázáno vykonávat jejich původní povolání.

Anketa se dále zabývala délkou výkonu překladatelské nebo tlumočnické činnosti. Většina respondentů pracovala v oboru 10 až 20 let, 9 % dotázaných méně než 2 roky, 11 % 2–5 let, 22 % 5–10 let.

Z ankety vyplynulo, že zhruba tři čtvrtiny respondentů žily v Praze

nebo Bratislavě. Další menší města či obce byly zastoupeny pouze malým procentuálním podílem. Rozdělení pracovních jazyků odpovídalo tehdejšími potřebám trhu. Nejvíce dotázaných tlumočilo nebo překládalo z nebo do angličtiny, němčiny a francouzštiny. Ruština, ukrajinština, španělština či italština se umístily na 2. a 3. místě a na další pozici pak převody mezi češtinou a slovenštinou. Převážná většina účastníků pracovala především pro přímé zákazníky.

JTP a OP vytvořila Obec tlumočnických a překladatelských organizací, jejímž cílem bylo zastupovat všechny členy ve FITu na jeho 8. kongresu i nadále. JTP byla při té příležitosti na Slovensku přijata do Asociace překladatelských a tlumočnických organizací Slovenska.

Vznikly tzv. **tlumočnické kavárny**, kde se mohli zájemci každou první středu v měsíci setkat za neformálních podmínek v prostorách sekretariátu JTP.

V Bratislavě byl otevřen **nový sekretariát JTP** na adrese Laurinská 2. Každé úterý, středu a čtvrtek zde pracovala sekretářka Johanka

Hasonová. Na pražský sekretariát, jenž se přestěhoval z druhého do třetího patra, se mohli návštěvníci dostavit každý všední den.

V srpnu se v Brightonu konal za účasti sedmičlenné delegace JTP **13. světový kongres FIT**, do níž byla JTP krátce před zahájením přijata. Pozvání na předcházející kongres (1990) v srbském Bělehradě vedení JTP nepřijalo – usoudilo, že organizace ještě není na sebe prezentaci zralá. Během pětidenního kongresu vystoupila řada zahraničních účastníků včetně zástupců JTP. Michal Staša poreferoval o statutu povolání překladatele a tlumočnicka v sekci AIIIC, Vladimíra Hudáková a Kateřina Martonová hovořily o stavu profese soudního tlumočnicka na Slovensku a v Čechách.

Důležitá byla účast JTP na setkání nově založeného výboru **FIT Europe**. Účastníkům byly rozdány Seznam členů a časopisy ToP, nabídnuta spolupráce a byli informováni o plánovaném setkání tlumočnicků a překladatelů ze zemí střední a východní Evropy v Budmericích.

25. září uctili členové památku patrona překladatelů a tlumočnicků

1994

ků sv. Jeronýma výletem za jeho sochou do zámku v Roztokách u Prahy.

Nehledě na rozdělení Česko-slovenska se členové v hlasování drtivou většinou rozhodli zachovat organizaci jako nadnárodní profesní organizaci.

↓ Vznikla soutěž **Slovník roku**, podporující vydavatele a autory slovníkové a encyklopedické literatury. Do soutěže bylo možné přihlásit slovníky vydané v České a Slovenské republice nebo tituly obsahující češtinu či slovenštinu publikované v zahraničí. První ocenění si odneslo nakladatelství Academia Praha za *Slovník české frazeologie a idiomatiky: Výrazy slovesné*.

V dubnu se uskutečnilo **2. setkání tlumočnicků a překladatelů ze zemí východní a střední Evropy** v Budmericích za účasti 110 zástupců organizací a univerzit z Austrálie, Bulharska, Jugoslávie aj. Váženým hostem byla generální tajemnice FITu Liese Katschinka.

Slovenská část JTP v květnu zorganizovala přednášku na téma tlumočnické notace a 1. a 2. října navazující praktický seminář. 18. června 1994 se v Praze sešlo 2. řádné **Shromáždění členů JTP**. Na následující dva roky zvolilo novou Radu JTP a revizory účtů. Novinkou v organizaci bylo přidělení konkrétních úkolů a oblastí činnosti členům Rady. Předsedou zůstal Andrej Rády, místopředsedy Petr Kautský a Štefan Pecan, do

Klub kultury překladu – Miloslav Uličný čte svůj poem April

role pokladníka se po dvou letech pauzy vrátila Šárka Rubková. Ostatní členové byli rozděleni do sekcí podle svého zaměření, například na technický a odborný překlad, mezinárodní vztahy nebo vzdělávání.

Při ÚTRL FF UK byl založen **Klub kultury překladu (KKP)**, o což se zasloužil doc. PhDr. Miloslav Uličný se souhlasem a podporou tehdejší ředitelky ÚTRL PhDr. Zuzany Jettmarové, B.A. S výběrem pořadů pomáhal zástupce JTP Petr Kautský, klub dále spolupracoval s tehdejší předsedkyní OP PhDr. Jarmilou Emmerovou. Cílem byla neformální výměna názorů a zkušeností mezi studenty, pedagogy a překladateli, redaktory nakladatelství, novin, časopisů, režiséry a spisovateli. Večery KKP se původně odehrávaly v budově ÚTRL v Hybernské ulici, později se klub přesunul do K-centra na Senovážném náměstí, sídla JTP.

1995

↓ 24. června se ve Štrasburku konalo ustavující shromáždění **Regionálního centra Evropa FIT** (FIT Europe). Jeho cílem bylo vypracovat právní kodifikaci povolání tlumočnicka a překladatele a vytvořit směrnici zabývající se odbornou přípravou na výkon povolání. Zástupci JTP vznesli námítku, že by se FIT Europe měla zaměřit i na nečlenské země EU. Ta byla přijata kladně, a proto se JTP zavázala vypracovat nový návrh stanov FIT Europe.

30. září se zájemci vydali oslavit svátek sv. Jeronýma na Říp. JTP poté vydala publikaci **9x o překladu**, která obsahovala příspěvky přednesené na konferencích v předešlém roce.

KKP opět organizoval besedy s odborníky. Milan Dvořák hovořil o překladech písňových textů, Jarmila Emmerová se zamýšlela nad situací, kdy je překladatel zároveň pedagogem, Alena Morávková se Zdenkou Bergrovou hovořily o překladu ruské poezie a dramatu.

Cena **Slovník roku** byla udělena Blahoslavovi Hečkovi za jedenáctjazyčný slovník tří set přísloví a pořekadel s rejstříky v několika jazycích, který vyšel pod názvem *Neháďte*

perly sviniam. Příslloví a pořekadla zde byla i v méně častých jazycích, jako např. v chorvatštině či slovinštině.

První **čestné členství** v JTP bylo při oslavě jeho 80. narozenin uděleno Blahoslavu Hečkovi za jeho celoživotní překladatelské dílo, příspěvek k povznesení překladatelského stavu a odbornou spolupráci s JTP.

Na **zasedání Rady JTP** v září bylo prodlouženo funkční období orgánů JTP ze dvou na tři roky, snížen počet zasedání Rady a byl ustanoven Výkonný výbor.

V listopadu uspořádala Sekce soudních tlumočnicků v Teplé u Mariánských Lázní ve spolupráci s BDÜ, organizací tlumočnicků ze SRN, tří denní seminář zaměřený na překlady a tlumočení mezi němčinou a češtinou, jehož se zúčastnilo 35 členů z Německa, 45 z České republiky.

Účastníci byli seznámeni s právní terminologií a se situací v druhé zemi. Předseda JTP Andrej Rády doplnil informace o znění připravovaného zákona ČR o znalcích a tlumočnicích, k němuž byla z obou stran vznesena řada připomínek.

↓ V únoru se v Melbourne v Austrálii konal **14. kongres FIT**. Za JTP se zúčastnily Amalaine Diabová a Miroslava Hudáková, za APTOS Jarmila Samcová. Vezly s sebou informační materiály o JTP v angličtině a francouzštině a také návrh na změnu stanov FIT Europe vypracovaný Radou JTP. Změny se týkaly především pravidel přijímání řádných členů, jejich sdružování do sekcí, nejvyššího orgánu – Valné hromady – a jeho kompetencí a řídicího výboru. Do Rady FIT Europe byla zvolena Miroslava Hudáková a do Řídicího výboru FIT Europe Amalaine Diabová.

Aby se JTP přiblížila i tlumočnickům a překladatelům mimo Prahu a Bratislavu, kde sídlily sekretariáty, bylo začátkem roku uspořádáno několik informačních akcí v Trnavě, Banské Bystrici a v Košicích. Téměř stovka zájemců získala informace o organizaci, jejích publikacích, soutěži Slovníku roku a vyměnila si zkušenosti z oblasti soudního tlumočení.

Na podzim byl poprvé uspořádán prodloužený **Jeronymův víkend**, předchůdce Jeronymových dnů. Během pátečního a sobotního pro-

gramu se prodejní výstavou slovníků a encyklopedií představila nakladatelství, jakož i agentury nebo softwarové firmy, jež prezentovaly své překladatelské programy a literaturu pro překladatele a tlumočníky. Na semináři pro zákazníky byli posluchači informováni, jak objednat tlumočnicka a jaké by měl mít pracovní podmínky. Zájemci o členství v JTP se mohli dozvědět více o podmínkách, předplatném časopisu ToP a akcích pořádaných pro členy.

28. září proběhlo v Praze 3. řádné **Shromáždění členů JTP**, na němž byly vyhlášeny výsledky soutěže Slovníku roku, schváleny nové stanovy a zvolena nová Rada JTP na následující tříleté funkční období.

Předsedou byl znovu zvolen PhDr. Andrej Rády, místopředsedkyní se stala Amalaine Diabová, výkonnou tajemnicí Barbora Stejskalová. Ostatní členové Rady JTP byli opět voleni podle oblasti zaměření.

Následujícího dne se v Bratislavě konala akce k Mezinárodnímu dni překladu a při této příležitosti se v Praze i Bratislavě simultánně konaly tlumočnické kavárny.

↓ Od 24. do 27. dubna proběhlo v Budmericích **3. setkání tlumočnicků a překladatelů ze zemí střední a východní Evropy** organizované JTP, Literárním fondem SR, SSPUL a SSPOL. Osmdesát účastníků ze sedmnácti evropských zemí bylo rozděleno do pěti sekcí: konferenční tlumočení a výchova tlumočnicků, literární a technický překlad, tlumočníci a překladatelé v pracovním poměru, profesní organizace, statut a aktivity povolání tlumočnicka a překladatele.

JTP se vždy zasazovala za lepší práva tlumočnicků a překladatelů, proto Výkonný výbor projednal připravovanou novelu živnostenského zákona z roku 1991 a představitelům profesních organizací i expertům Ministerstva průmyslu a obchodu ČR předal připomínky a návrhy. Organizace ve svém návrhu podpořovala zpřísnění vydávání živnostenských listů tlumočnickům a překladatelům a snažila se upravit zákonné požadavky na jejich vzdělání.

Reakcí na omezené možnosti skládání tlumočnických a překladatelských zkoušek bylo zavedení profesní zkoušky, kterou organizovala

Jeronymovy dny – Tomáš Svoboda hovoří o budoucnosti překladatelské profese

Česká rada pro překlad a tlumočení (ČERAPT), jejímiž účastníky byly dle dohody ÚTRL FF UK, ASKOT, OP a JTP. ČERAPT vznikla v rámci evropské iniciativy FIT a jejího Evropského regionálního centra a jejím hlavním posláním byla profesionalizace oboru, zvyšování kvality služeb, efektivnost výchovy a vzdělávání překladatelů a tlumočnicků. Zkouška měla sloužit především k orientaci objednavatelů tlumočení a překladů. Určena byla překladatelům a tlumočnickům s praxí v oboru, kteří však potřebovali získat úřední doklad o profesní způsobilosti. Zkoušky, probíhající jedenkrát ročně, nebylo sice možné považovat za rovnocennou náhradu vysoko-

školského diplomu, ale zákazník tím mohl získat garanci, že jeho držitel odvede profesionální výkon.

Druhý ročník prodejní výstavy slovníků a encyklopedií nesl poprvé dodnes používaný název **Jeronymovy dny** (29. a 30. září). Vyhlášeny byly ceny soutěže **Slovník roku** a poté bylo doktoru h.c. ph. Ewaldu Osersovi, BA, FRSL. uděleno **čestné členství** za celoživotní dílo v oblasti anglických a německých překladů z češtiny a slovenštiny.

Dále pokračovala spolupráce JTP, ÚTRL FF UK a OP při organizaci KKP. Během přednášek se představili nejrůznější hosté, např. Josip Kleczek pohovořil o tvorbě astronomického slovníku.

1998

↓ Jako reakce na navrhované změny v zákoně se v únoru konalo setkání se členy Sekce soudních tlumočnicků, na něž byli pozváni i soudní tlumočníci mimo JTP. Cílem bylo pohovořit o stavu oboru a prohlédnout si publikace pro soudní tlumočníky.

Nově vznikla **Severská sekce JTP**, s níž přišly absolventky studia dánština, švédština a norština FF UK Ivana Černohousová, Jana Holá a Barbora Stejskalová. Hlavním cílem sekce bylo pomáhat si nebo se zastoupit při tlumočení. Na první schůzku byli pozváni všichni zájemci zabývající se skandinávskými jazyky.

Nadále pokračovaly přednášky v rámci KKP, organizované JTP a OP. Na programu byly například přednášky dr. Evy Kondryšové nebo manželského překladatelského páru Luby a Rudolfa Pellarových.

Na podzim byla na **Jeronymových dnech** opět udělena cena Slovník roku.

8.–10. října pořádala JTP v Písku v prostředí Prácheňského muzea mezinárodní odbornou konferenci překladatelů, tlumočnicků, pedagogů tzv. malých jazyků pod názvem

Písek *98. Probíhala v češtině, slovenštině, němčině, angličtině a účastníci si mohli vyslechnout jednadvacet odborných příspěvků a prohlédnout tituly nominované na Slovník roku.

Kromě doporučených tarifů za překlad a tlumočení vydala JTP i doporučené smluvní podmínky pro tlumočení, v nichž bylo upřesněno, jaké by měly být pracovní podmínky tlumočnicka, jak jednat v případě odstoupení od smlouvy a za jakých podmínek přistoupit na nahrávání tlumočení.

↓ Vznikly další dvě nové sekce – **Sekce technického překladu** a **Sekce terminologie a lexikografie (TERMLEX)**. Sídlem první byla Praha a byla určena překladatelům technických oborů, druhé Banská Bystrica a sdružovala lexikografy a terminology.

Prvním počinem Sekce terminologie a lexikografie byla spolupráce na odborném semináři Právní terminologie v oblasti veřejné správy ve dnech 1. a 2. října v Budmericích.

K jednodušší orientaci v seznamu překladatelů a tlumočnicků byla vytvořena internetová databáze řádných členů JTP na webové stránce www.inet.cz, kde byly k nalezení i informace o další činnosti organizace, vydaných publikacích, stanovy JTP, seznam odborných sekcí a bibliografické údaje o titulech přihlášených do soutěže Slovník roku.

V březnu obdržela JTP první upozornění od **Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže**. Úřad obdržel podnět k šetření ve věci možného porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže (čl. 63/ 1991 Sb.) tím, že JTP publikuje minimální výši odměn za tlumočení a překlad.

Žádné porušení zákona ze strany JTP však zjištěno nebylo, k názvu tarifů bylo pro příště dodáno slovo doporučené.

V zimním i letním semestru roku 1999 nadále pokračoval KKP, kde se představil například prof. Ján Viliakovský, zabýval se překlady Williama Shakespeara.

Opět se slavil Mezinárodní den překladu, k jehož příležitosti byly uspořádány **Jeronýmovy dny** v Praze i Bratislavě. V jejich rámci proběhlo počítačové odpoledne, na němž byly prezentovány CAT programy a diskutovalo se o budoucnosti překladatelské práce.

Na Jeronýmových dnech byla představena i **Knihovna veřejných listin JTP**, jež do té doby fungovala pod záštitou Barbory Stejskalové. Návštěvníci si mohli prohlédnout obsah této knihovny, případně do ní přispět svými příspěvky a tipy. Má část českou, slovenskou a část věnovanou ostatním jazykům. Česká a slovenská část se dělí na listiny veřejnoprávní a trestněprávní. Ve veřejnoprávní lze nalézt rodné, oddací či úmrtní listy, občanské, členské a jiné průkazy, vysvědčení či diplo-

my. V trestněprávní pak žaloby, rozsudky, rozhodnutí apod. Převládají dokumenty v angličtině, němčině a francouzštině, ale jsou zde i listiny v ostatních evropských jazycích.

↓ V Budmericích se počtvrté, tentokrát pod záštitou FIT Europe, sešli překladatelé a tlumočníci ze zemí střední a východní Evropy. Vyjadřovali se ke dvěma hlavním tématům: budoucnosti překladatelů a tlumočnicků po roce 2000 a zda je možné v profesních kruzích fungovat bez angličtiny. Diskutovaly čtyři desítky účastníků, tvořících reprezentativní vzorek daných zemí, profesních zaměření, profesních organizací, komerčních agentur i vysokoškolských vyučujících. Program zahájila Liese Katschinka přednáškou o etickém kodexu, zmínila také nový projekt RCE, jehož cílem bylo vytvořit přehled o tlumočení a překladech v evropských zemích.

Referáty přednesli účastníci z Ruska, Bulharska, Lotyšska, Chorvatska, Slovenska a České republiky. Vystoupili též Arthur Clark, zástupce Organizace překladatelských služeb Evropské komise, Veronika Bekele z německé sesterské organizace BDÜ a Andrej Rády za JTP.

Na bratislavských **Jeronýmových dnech** zástupkyně SSPO – bývalá předsedkyně Jana Rakšányiová a tehdejší předsedkyně Anna

Poté, co si pan Všianský z Lingey převzal první trofej Slovníku roku (z dílny Elišky Rubkové), tuto novou vytvořil Jiří Eichler

Šebestová – promluvily o historii své organizace, Andrej Rády představil aktivity JTP za deset let její existence. Byly zde také předány ceny vítězným publikacím soutěže Slovník roku vydaným mimo území České republiky. Slavnostně byla podepsána rámcová smlouva mezi JTP a pojišťovnou Kontunuita o pojištění profesní odpovědnosti za škodu z činnosti překladatele.

Na **Jeronýmových dnech** v Praze byla srovnána aktuální a budoucí legislativa v soudní oblasti, hovořilo se o tarifech, počítačem podporovaném překladu, internetových informačních zdrojích pro překladatele, lokalizaci aj.

V Praze byla též předána cena **Slovník roku** – nakladatelství Lingea za CD Velký slovník anglicko-český / česko-anglický Lingea Lexicon. Jednatel společnosti Jan Všianský překvapil publikum tím, že se při přebírání ocenění poprvé v historii soutěže rozhodl pro bronzovou trofej otevřeného slovníku namísto finanční odměny. Bylo zde také pokřtěno první DVD s názvem **10 let JTP**, na němž byla uveřejněna všechna dosud vydaná čísla časopisu ToP.

V Brně byl v kanceláři KUK otevřen sekretarát JTP, v němž bylo možné získat informace o činnosti JTP a příslušné publikace.

2001

↓ 2. března byla oficiálně ukončena činnost Sekce soudních tlumočnicků v České republice a veškeré zastupování soudních tlumočnicků bylo po domluvě přenecháno Komore soudních tlumočnicků ČR. Na Slovensku však tato sekce zůstala funkční a její zástupci se angažovali při prosazení změny zákona o soudních znalcích a tlumočnících.

JTP se za podpory OP poprvé podílela na udílení **Ceny Františka Filipovského** za mimořádnou kvalitu literární složky dabovaného audiovizuálního díla. Od roku 2015 toto ocenění nese název Cena Františka Filipovského za překlad a úpravu dabovaného audiovizuálního díla. Ceny jsou udíleny ke zvýšení prestiže této umělecké disciplíny, popularizaci umělců, kteří v tomto oboru vynikají, a k upozornění na důležitost dobrého překladu v dabingu.

Jeronýmovy dny se konaly již tradičně ku příležitosti Mezinárodního dne překladu, Mezinárodního dne jazyků i Evropského roku jazyků, jež vyhlásila FIT. Uskutečnily se v Praze, Bratislavě i Banské Bystrici. V Praze probíhal po celý den tradiční prodej knih v improvizovaném

„knižním second-handu“ a ve stánkách nakladatelství Lingea, Leda, Linde a dalších. Skandinavisté na svém setkání diskutovali o postavení na trhu práce. S velkým zájmem se setkal seminář k překládání předpisů pro Evropská společenství. Novinkou byla účast ČKTZJ, jejíž tehdejší předseda Jiří Janeček přinesl mnoho nových informací z tohoto oboru. Svou činnost zde prezentovala KST ČR a beseda se pro velký zájem a množství dotazů protáhla až do pozdních večerních hodin.

Při společenském večeru byl vyhlášen laureát ceny **Slovník roku** a poté bylo uděleno **čestné členství** PhDr. Břetislavu Hodkovi za stěžejní dílo v české lexikografii a celoživotní přínos kvalitě překladu.

Nadále pokračovaly aktivity KKP. Tento rok například členka JTP Šárka Valverde pohovořila o tématu výuky a praxe konferenčního tlumočení, dále vystoupily Silke Klein, Dely Serrano, Jana Boxbergerová.

↓ Sekce technického překladu uspořádala sérii přednášek nazvanou **Odborná čeština pro překladatele**. PhDr. Ivana Svobodová z ÚJČ AV ČR promluvila o obtížných gramatických pravidlech, větné stavbě a technických a ekonomických zkratkách.

JTP změnila svou webovou adresu **www.jtpunion.org** – je kombinací české zkratky a překladu Jednoty tlumočnicků a překladatelů do angličtiny, koncovka „org“ odkazuje na mezinárodní členskou základnu.

JTP spojila své síly s KST ČR, ASKOT, ÚTRL FF UK v boji proti **legislativní změně** v novele trestního zákona č. 36/1967 Sb. o trestní odpovědnosti tlumočníka v případě nesprávného nebo zkresleného tlumočení nebo překladu před státním orgánem. Zástupci JTP a ASKOTu se pokusili návrh zastavit v Senátu, kde ale novela o jeden hlas prošla. Organizace se obrátily dopisem i na prezidenta republiky. Své vážné znepokojení nad touto situací vyjádřila FIT, podporu nabídly i zahraniční organizace překladatelů a tlumočnicků z Německa a Velké Británie. JTP se obrátila na svého

právního zástupce, aby podal ústavní stížnost Ústavnímu soudu ČR spolu s návrhem na zrušení §175a v zákoně č. 134/2002 Sb.

Jeronýmovy dny se konaly v Praze, v Bratislavě a v Banské Bystrici. Tam na ně navázal dvoudenní seminář **Odborná komunikace ve sjednocené Evropě**. Zaštiťovala jej Fakulta humanitních věd Univerzity Mateje Bela v Banské Bystrici, na organizaci se podílely i Sekce terminologie a lexikografie a Sekce technického překladu.

Na **Shromáždění členů** byli zvoleni noví členové Rady a předsedkyně **Amalaine Diabová**.

Důležitým počinem k edukaci veřejnosti, především zadavatelů překladů, bylo vydání publikace **Překlady a jak na to**, vypracované podle předlohy Chris Durban a Antonia Aparicia *Translation: Getting It Right*. Cílový příjemce je v publikaci informován, jak poznat, zda je překlad nutný, jaký je rozdíl mezi překladem a tlumočením, o jakém rozpočtu je nutno uvažovat, co je důležité překladateli před začátkem práce sdělit a jak si dodavatele služeb vybrat.

V rámci programu KKP PhDr. Jovanka Šotolová například hovořila o zahraniční literatuře na internetu, ke kritice a dějinám překladu se vyjádřila Iva Doležalová.

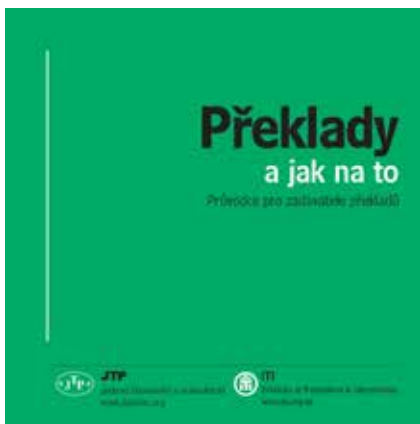
↓ 14. ledna byla novinářům na tiskové konferenci v Kaiserštejnském paláci v Praze představena brožurka **Překlady a jak na to**.

Součástí tiskové konference byla beseda o překladu a tlumočení, o profesních organizacích v oboru a jejich spolupráci. Na otázky odpovídaly Zuzana Stašová za ASKOT, Amalaine Diabová za JTP, Milena Horálková za KST ČR a Hana Linhartová za OP.

JTP uzavřela shromažďování dokumentů do Knihovny veřejných listin a ve spolupráci s KST ČR vydala neprodejné DVD pouze pro členy těchto dvou organizací. Obsahovalo 729 listin, 1764 stran dokumentů v 16 jazycích z 19 zemí. Listiny byly řazeny abecedně i podle jazyků.

Ministerstvo vnitra upozornilo JTP, že je třeba vybrat si mezi profesním a odborovým statutem organizace, zvolit jedno její sídlo a upřesnit způsob jednání statutárních zástupců. O změnách bylo rozhodnuto na Shromáždění členů.

Zrušen byl občasník **Dopis členům** rozesílaný v tištěné podobě, jenž měl na starosti Andrej Rády, poté Michal Květoň a později Jiří

Obálka brožurky Překlady a jak na to

Eichler. Byl nahrazen e-mailovým týdenním newsletterem s názvem **Zpravodaj_JTP**. Ten není finančně náročný, nevyžaduje grafickou úpravu a je možné zasílat jej kamkoliv.

Doc. Miloslav Uličný hovořil na KKP o dějinách překladu a o slovníku pro hispanisty, Zdeněk Baran o českých překladech spisovatele R. L. Stevensona.

Jeronýmovy dny proběhly v Bratislavě, v Banské Bystrici a v Praze. Témata se zabývala kvalitou překladu a stále se zvyšujícími požadavky na jeho rychlé vyhotovení. Součástí pražského programu byla prezentace Andrease Webera o využití Wordu a Excelu při překladu a tlumočení a mluvilo se též o nových příležitostech pro překla-

datele a tlumočníky souvisejících se vstupem ČR do EU.

V Banské Bystrici proběhla konference **Odborná komunikace ve sjednocené Evropě**, během níž se představili účastníci z různých zemí. Organizovala ji opět Katedra germanistiky a romanistiky Univerzity Mateja Bela ve spolupráci se Sekcí terminologie a lexikografie JTP.

V květnu se vyhodnocení Slovníku roku poprvé uskutečnilo na veletrhu Svět knihy.

2004

↓ Díky vstupu ČR do EU se mnohým tlumočnickům a překladatelům otevřely nové možnosti a v „evropském“ duchu se částečně nesly i semináře a přednášky.

V Goethe-Institutu v Praze se konala konference s názvem **Jsme připraveni? Podnikatelské a autorsko-právní aspekty našeho vstupu do EU**. Spoluorganizovaly ji JTP, OP, Svět knihy, Dilia, Intergram a OSA. O evropském autorském právu s přihlédnutím k České republice promluvil profesor Adolf Dietz z mnichovského Max-Planck-Institutu.

Pro překladatele a tlumočníky se zájemem o zahraniční normy byl ve spolupráci s Americkou asociací překladatelů (ATA) uspořádán seminář, na němž o americké normě hovořila zástupkyně ATA Beatriz Bonnetová a o rakouské normě Edith Vangelhofová.

Čestné členství bylo uděleno Ing. Františkovi Mändlovi za dlouholetou práci v orgánech JTP a aktivní podíl na přípravě základních dokumentů i činnosti organizace.

Na KKP, jenž v roce 2004 oslavil desetileté jubileum, promluvili

Miloslav Uličný a Petr Kautský získávají cenu Obce překladatelů Krameriův vinn

mimo jiné PhDr. Stanislav Rubáš a Mgr. Zuzana Šťastná o semináři mladých anglistů, dále Mgr. Jan Mattuš o tom, jak se knihy překládají a vydávají v Brně. Organizace programu i klesající návštěvnost přednášek vedly k tomu, že se organizátoři rozhodli jejich počet přednášek omezit. Od této doby byl KKP pořádán pouze příležitostně podle nabídky a zájmu odborné veřejnosti. Oba hlavní organizátoři, Miloslav Uličný a Petr Kautský, získali za vedení a organizaci v letech 1994–2004 cenu OP Krameriův vinn.

Jeronýmovy dny se konaly v Bratislavě a v Praze. Opět se mluvilo o využití počítačových programů pro překladatele a s praktickými postřehy z práce na DGT EK přišla Amalaine Diabová. Bylo pokřtěno

Do nakladatelství LINGEA putovala i druhá trofej (viz str. 48). Helena Giordanová vytvořila tuto třetí v pořadí.

CD s názvem *15 let JTP* obsahující všech 70 čísel časopisu ToP, 12 sborníků z odborných konferencí, 7 slovníků a příručku *Překlady a jak na to*.

JTP měla doposud v Bratislavě vlastní sekretariát, jenž zaštiťovala Johana Hasonová, ale od roku 2005 má již pouze jeden sekretariát v Praze na Senovážném náměstí 23.

2005

↓ Během pěti přednášek o češtině promluvíly Mgr. Milena Houzvičková a PhDr. Jana Hoffmannová, DrSc. o stávajících pravopisných normách českého jazyka, interpunkci, shodě přísudku s podmětem nebo používání češtiny v online komunikaci.

JTP chtěla získat přehled o tom, jak vysoké odměny její členové za své služby požadují a zda se podobají těm doporučeným. Proto byly kolegyním a kolegům z ČR a SR **rozdány anketní dotazníky**. Vrátilo se 28 vyplněných dotazníků ze SR, 66 z ČR. Většina respondentů ze Slovenska žila v Bratislavě (ti měli nejlepší příjmy), zbytek v menších městech. Z respondentů žijících v České republice bylo 33 z Prahy.

32 dotázaných mají tlumočení nebo překlad jako hlavní zdroj příjmů, 24 jako vedlejší – a ti také zpravidla požadovali nižší ceny než ty doporučené. Nejnižší sazby účtovali překladatelé pracující pro nakladatelství a nejvyšší ti, co měli přímé zákazníky. V souhrnu lze říci, že na Slovensku byly i po přepočítání kurzovým rozdílem mezi českou a slovenskou korunou obvyklé vyšší sazby než v ČR. Členové JTP dosa-

hovali v průměru vyšších příjmů než kolegové neorganizovaní.

Jeronýmovy dny byly tradičně rozděleny na přednášky o novinách v oblasti překladatelských programů a elektronických slovníků, knižní second hand a seminář pro soudní tlumočníky. Se svou přednáškou se zde představila například translatoložka Marianne Lederevová, hovořilo se o překládání v institucích EU nebo o tlumočení pro neslyšící.

Po třinácti letech práce pro JTP odešly do důchodu **sekretářky** Anna Drdová a Pavla Jarošová, vystřídala je Jana Matějková. Na konci roku vystoupila JTP z Konfederace umění a kultury (KUK).

V roce 2005 se **knihovna JTP** značně rozrostla díky daru publikací po zesnulém překladateli Jaroslavu Kudrnovském, jež knihovně věnovala jeho dcera Kristina Kudrnovská. Také díky bývalé člence JTP Janě Dvořákové, ta darovala mnoho učebnic a konverzací francouzštiny, slovníky, příručky a jiné publikace z frankofonní oblasti.

2006

↓ Činnost ČERAPTu byla postupně pozastavena. Původně se totiž očekávalo, že tlumočení a překlad se stane živností vázanou, a proto bylo nutné vytvořit kvalifikační zkoušku i pro ty, kteří neabsolvovali vysokoškolské studium v oboru, nebo měli jazykovou kombinaci, která se ani na VŠ nevyučovala. Nakonec ale tlumočení a překlad zůstaly živností volnou a zkouška již nebyla potřebná.

JTP v listopadu společně s agenturou Channel Crossing zorganizovala konferenci **Překlad a tlumočení v mezikulturní komunikaci**, jež se zabývala rolí tlumočníka a překladatele v obchodním prostředí. Účastníci byli informováni o možných zdrojích mezikulturních problémů ve firmách, vyslechli si zkušenosti zahraničních manažerů působících v ČR a diskutovali o roli překladatele a tlumočníka jako zprostředkovatele informací a kultur.

KKP uspořádal přednášku Petra Šourka o novém českém překladu Petroniova Satyrikonu, Dana Hábová a Zbyněk Černík radili, jak zvládat vulgarismy a Oldřich Kašpar pohovořil o překladu a adaptaci pohádek a bájí do češtiny.

Tisková konference k prezentaci příručky *Tlumočení a jak na to*, 2006.
Zleva: Petr Kautský, Amalaine Diabová (oba JTP), Jitka Průšová (ASKOT),
Naďa Dingová (ČKTZJ ČR), Helena Vykoupilová (KST ČR).

Po úspěchu příručky *Překlady a jak na to* byla vydána obdobná publikace s názvem **Tlumočení a jak na to**. Vycházela z prezentace Miroslava Pošty. Na rozdíl od publikace *Překlady a jak na to* nešlo o adaptaci pro českého čtenáře, ale o nové dílo autorského kolektivu. Kromě výše zmíněné prezentace obsahovalo také nápady a zkušenosti členů ASKOT, KST ČR a ČKTZJ.

V Press centru Syndikátu novinářů proběhla při příležitosti vydání brožurky tisková konference, o publikaci byl natočen pořad pro stanici

Radiožurnál a články vyšly v deníku Metro a časopise Gong.

Na Jeronýmových dnech se projednávala novela zákona o soudních znalcích a tlumočnících, v přednáškách o počítačích byly opět prezentovány novinky z oblasti překladatelských programů a ČKTZJ prodiskutovala téma dětí-tlumočnicků, žijících s neslyšícími rodiči. Významný francouzský teoretik Daniel Gile hovořil o metodách tlumočnického výzkumu a teoretických otázkách procesu tlumočení.

Od října do prosince pořádala JTP ve spolupráci s prof. Ivanou Čeňkovou z ÚTRL každý čtvrtek v budově Filozofické fakulty Univerzity Karlovy na náměstí Jana Palacha tzv. **tlumočnické fitcentrum**. Byly to kurzy, při nichž si zájemci mohli nanečisto vyzkoušet simultánní tlumočení.

Knihovna JTP se opět rozrostla. Díky Jindřichu Ptáčkovi získala několik set titulů z pozůstalosti manželů Siebenscheinových. Hugo Siebenschein byl profesorem na Karlově univerzitě, germanista, lexikograf, autor učebnic a tvůrce *Velkého česko-německého a německo-českého slovníku*. Anna Siebenscheinová byla vysokoškolská pedagožka, překladatelka z němčiny a spoluautorka výše uvedeného slovníku. Jejich knižní sbírka odpovídala profesnímu zaměření majitelů a obsahovala mnoho encyklopedií, slovníků a jazykovědných publikací.

Celou tuto pozůstalost, čítající na padesát krabic, pečlivě roztřídil a zkatalogizoval Ruben Pellar. Seznam těchto publikací byl zaslán badatelům, germanistickým pracovníkům a Národní knihovně.

↓ 9. ledna rozhodla Valná hromada **ASKOTu**, že se asociace stane **přidruženým členem JTP**. Díky tomu mají od této doby členové ASKOTu možnost užívat prostor sekretariátu JTP a jeho služeb, scházet se zde, dostávat časopis ToP a využívat stejných slev na pořádané akce, jaké mají členové JTP.

V lednu proběhly za vysoké účasti další **kondiční kurzy konferenčního tlumočení** v angličtině, ruštině, italštině a francouzštině, jež JTP pořádala ve spolupráci s ÚTRL. Během deseti dní pracovali účastníci na zlepšení své paměti, profesních návyků a dovedností, procvičili si tlumočení evropských témat a zapracovali na tlumočnickém zápise.

KKP se pod vedením Mgr. Josefa Fulký věnoval překladu filozofických textů, PhDr. Pavel Mikeš hovořil o překládání z afrických jazyků, konkrétně z amharštiny. O budoucnosti a směřování ÚTRL promluvil jeho nový ředitel PhDr. Stanislav Rubáš, Ph.D.

JTP dále pořádala seminář **Rétorika v praxi**. PhDr. Marie Svobodová přednášela o současné situaci v oblasti jazykové komunikace, technice mluveného projevu, funkci mluvidel,

Prof. Ivana Čeňková vede na ÚTRL kondiční kurzy konferenčního tlumočení

správné artikulaci. Závěrem měli účastníci možnost svůj projev nahrát a analyzovat.

Na **Jeronýmových dnech** se diskutovalo o dosavadních tendrech EK na překlady, o výši tarifů za tlumočení a překlad, prezentována byla virtuální databáze projevů pro nácvik konsektivního a simultánního tlumočení. Součástí programu byla i přednáška Ing. Romana Čiviše o komunikaci se zákazníky.

JTP se stala členem Svazu českých knihkupců a nakladatelů.

2008

↓ JTP společně s ÚTRL navázaly na úspěch kondičních kurzů a pro velký zájem uspořádaly další. Tentokrát si mohli účastníci vylepšit tlumočnické schopnosti v angličtině, němčině a polštině. Ve spolupráci s ASKOTem se konaly dvoudenní kurzy pro pokročilé tlumočníky němčiny.

Soutěž **Slovník roku** oslavila svůj 15. ročník. Bylo do něj přihlášeno neobvykle vysoké množství titulů – 159. Při této příležitosti byla udělena i cena *Slovník patnácti let*, již získal *Slovník české frazeologie a idiomatiky* od F. Čermáka, J. Hrona, J. Holuba, A. Trnkové a kol.

JTP má dalšího **přidruženého člena** – veřejně prospěšnou organizaci **Opus Arabicum** – sdružuje arabisty, odborníky a zájemce o arabský svět, kulturu, historii a umění.

Amalaine Diabová se zúčastnila kongresu FIT v Šanghaji. Při příležitosti kongresu byl místopředsedou FIT zvolen člen JTP Jiří Stejskal, který ji také zastupoval na podzimní valné hromadě FIT Europe v Paříži.

Na **Jeronýmových dnech** se diskutovalo o neverbální komunikaci a rozdílnosti gest v různých

PhDr. Ivana Čeňková vede na ÚTRL kondiční kurzy konferenčního tlumočení

jazycích, komunitním tlumočení a nově se představila i organizace nederlandistů Ne-Be.

Jedné ze zakládajících členů PhDr. Ivaně Čeňkové, CSc. bylo uděleno **čestné členství** v JTP za dlouholetou obětavou péči, vštěpování zásad profesní etiky tlumočnickému dorostu i aktivním kolegům svou odbornou i popularizační činností.

Vyšla další příručka – *Překlad není běžné zboží, jak ho tedy nakupovat? Standardy pro nákup a prodej překladů*. Později byla pod

Předsedkyně Amalaine Diabová řídí výjezdní zasedání Rady JTP v Řetenicích

názvem *Překlad není houska na krámkě* vložena na DVD *Narozeninová mozaika aneb 20 let JTP*.

Rok 2008 byl posledním rokem činnosti **KKP**. V listopadu byla jeho činnost oficiálně ukončena, ale předtím proběhlo ještě posledních jedenáct přednášek. V dubnu například diskutovali PhDr. Anežka Charvátová, PhDr. Jiří Josek a doc. PhDr. Miloslav Uličný o nutnosti bilingvních edicí.

2009

↓ Do funkce předsedkyně byla na další tři roky znovuzvolena Amalaine Diabová, do funkcí místopředsedkyně Eva Kožnarová a Alena Rádyová, dále Katarzyna Filgasová (podpora malých jazyků), Petr Kautský (tajemník a pokladník) a Jiří Vedral (webmaster).

Začátkem dubna proběhlo ve spolupráci JTP a agentury STAR Group první bezplatné školení o překladu podporovaném počítačem, v následujících letech se konal ještě několikrát. Základním školením prošlo během dvou měsíců na 200 překladatelů a mnozí z nich byli funkcemi těchto programů překvapeni.

V září se na Mezinárodní den překladu a zároveň svátek sv. Jeronýma v kostele svatých Fabiána a Šebestiána v Praze 6 sloužila historicky první **mše svatá za tlumočníky a překladatele**.

Jeronýmovy dny se konaly již popatnácté. V pátek proběhla beseda s OP na téma budoucnosti překladatelů s vyhledávačem Google, jenž zdarma zpřístupňuje knižní díla chráněná autorským právem a beseda se zástupcem Ministerstva za-

hraničních věcí ČR o diplomatickém protokolu a tlumočnické etice.

V sobotu byly na pořadu opět aktuality z oblasti soudního tlumočení. Tomáš Svoboda se zamyslel nad budoucností překladatelské profese, Andrej Rády nad přechylováním zahraničních jmen v češtině a Jiří Vedral se věnoval překladovým programům.

Vzhledem k velké návštěvnosti a mnoha překrývajícím se přednáškám či besedám, jež se staly oblíbenějšími než prodej slovníků, byl program rozdělen do dvou dnů. Od roku 2009 počet účinkujících a přednášek pořádaných v rámci Jeronýmových dnů stále stoupá. Zatímco v roce 2009 v rámci programu vystoupilo 18 přednášejících, v roce 2010 už o deset více a v roce 2011 dokonce 34 účinkujících.

2010

↓ K **20. výročí založení JTP** vzniklo DVD s názvem ***Narozeninová mozaika aneb 20 let Jednoty tlumočnicků a překladatelů***, na kterém bylo 90 čísel časopisu ToP, příručky o překladu a tlumočení, sborníky z konferencí, nahrávka hymny JTP a fotogalerie.

Pod vedením Tomáše Svobody proběhl první kondiční kurz překladu pro pokročilé překladatele angličtiny, zaměřený především na prohloubení dovedností. Později se konalo školení o práci s CAT programy pro začátečníky. Seminář učil efektivní práci s překladovou pamětí, fuzzy logikou a správou terminologie.

Oslavy 20. výročí započaly na rohu Maiselovy a Široké ulice v Praze, kde byla JTP 8. dubna 1990 založena. Na dům v Široké 10 byla umístěna symbolická papírová pamětní deska, která tam však vydržela jen několik hodin.

Odpoledne proběhly semináře a přednášky o vztazích mezi Čechy a Poláky a o islámském světě, následovala diskuze. Zúčastnili se i bývalý polský velvyslanec a překladatel Jacek Baluch a bohemista Antoni Kroh.

Pamětní „deska“ k 20. výročí JTP

Oslavy pokračovaly až do večerních hodin a u této příležitosti bylo Andrejovi Rádymu uděleno **čestné členství** „za to, že Jednotu tlumočnicků a překladatelů vymyslel, kolegyně a kolegy seznal a nadšení v nich probudil, čím podílel se zasloužil o její založení, fungování a propagaci, zasloužil se o její založení, zajistil jí majetek, který naše profesní organizace dodnes využívá ku blahu svých členů a řadu let jí udával směr“.

Na úspěch kondičních kurzů konsektivního a simultánního tlumočení pro polštináře navázal další kurz JTP ve spolupráci s ÚTRL. Lektory byli rodilí mluvčí Michal Ginter a Joanna Ruszel.

Na **Jeronymových dnech** nechyběly tradiční programy, ale přibyla i řada novinek. Na svou přednášku z minulého ročníku navázal Tomáš

Svoboda, zamýšlel se nad využitím strojového překladu a nad automatickým tlumočením. Marie Horáková hovořila o online tlumočnických službách pro neslyšící a Ivan Feranec posluchačům objasnil, jak se stát překladatelem Evropské komise, jak vypadá výběrové řízení a jaké stáže jsou otevřené.

Nadále pokračovala intenzivní spolupráce s ÚTRL. JTP při svých kondičních kurzech využívala tlumočnických laboratoří na ÚTRL a ten zas během oprav interiéru po havárii vody ve Šporkově paláci v Hybernské ulici dočasně využíval prostor budovy na Senovážném náměstí.

2011

↓ Kvůli narůstajícímu počtu přednášek na listopadových Jeronymových dnech uspořádala JTP poprvé i *Jarní víkend* určený především začínajícím překladatelům a tlumočnickům, v současné době je znám pod názvem **Mladý Jeroným**. Během sobotního programu se o své zkušenosti podělili překladatelé pro orgány EU. Nedělní program byl v režii Marka Buchtela a Hynka Palatina, kteří seznámili návštěvníky s terminologickými zdroji.

V květnu se konal jednodenní kurz právnické němčiny, vedl jej právník dr. Gerald G. Sander. Hovořil o komunikaci v institucích EU a uvedl konkrétní právní termíny používané v komunitárním právu.

9. června si JTP připomněla 100 let od založení Haškovy recesistické Strany mírného pokroku v mezích zákona tím, že ve spolupráci s polským velvyslanectvím uspořádala konferenci s názvem **Mírný pokrok stále živý**. Ke slovu se dostali zahraniční překladatelé Sergio Corduas, Antoni Kroh a Jacek Baluch, z domácích znalců díla Jaroslava Haška Radko Pytlík a překladatelé Milan Dvořák a Michal Staša. Promluvil

i Richard Hašek, vnuk známého spisovatele a pokračovatel tradice strany.

Katarzyna Filgasová uspořádala terminologické workshopy pro překladatele a tlumočnický polského jazyka. Zájemci se dozvěděli více o problematice obchodních společností v českém, slovenském a polském právu, zakládání společností nebo majetkových strukturách.

Vznikly dvě internetové diskuzní skupiny. Skupina **jtp_obecne** je vyhrazena pouze členům, umožňuje jim diskutovat o dění v oblasti překladů a tlumočení, požádat o radu při řešení terminologických problémů nebo varovat ostatní před neplatícími zákazníky. Založena byla i otevřená a nemoderovaná skupina **Překlady** přístupná i nečlenům. Zde se problémy z oblasti tlumočení a překladu probírají spíše obecně.

Na **Jeronymových dnech** poreferoval Otto Pacholík o práci překladatele v institucích EU, zástupce Opus Arabicum René Kopecký pohovořil o Jordánsku, za ČKTZJ se Kateřina Pešková vyjádřila k tématu neslyšících tlumočnicků v tlumočnickém týmu. Ke kulatému stolu

zasedli pedagogové z ÚTRL FF UK a hovořili o tvorbě učebnic, jež by měly zaplnit mezery v nabídce translologické literatury.

Další z řady přednášek, organizovaných nad rámec Jeronýmových dnů, byl **právní seminář** o Common Law vedený britským advokátem a školitelem Davidem Hutchinsonem.

↓ V březnu se konal 2. **Jarní víkend JTP** pro mladé překladatele a tlumočníky. Dr. Zdeňka Tichá hovořila o vzniku a životnosti nových slov a PhDr. Zuzana Jettmarová, M. Sc., Ph.D. o spolupráci redaktora a překladatele anglického vydání Umění překladu Jiřího Levého.

Studenti oboru Čeština v komunikaci neslyšících z FF UK v Praze uspořádali ve spolupráci s JTP a KST ČR panelovou diskuzi s neslyšícími studenty vysokých škol využívajícími při studiu tlumočnicka znakového jazyka. Děli se do bloků: tlumočnick ve výuce a jeho vnímání přednášejícími a spolužáky, tlumočnick u zkoušky a připravenost tlumočnicka na dané téma.

Jarní víkend JTP

Dely Serrano čestnou členkou JTP

Na jaře navštívil sekretariát JTP předseda **Svazu překladatelů z Ruska** Leonid Gurevič. Organizace měla tehdy zhruba 1500 členů a 52 místních organizací po celém území státu.

Proběhla anketa na téma, zda by čtenáři dali přednost tištěné formě časopisu nebo jeho případné elektronické verzi. Výsledky se však lišily podle toho, jakou formou byli čtenáři osloveni a nebyly jednoznačné. 51 % dotázaných hlasovalo pro tištěnou verzi, 49 % pro elektronickou. Internetoví respondenti však reagovali

jinak. 73 % dotázaných bylo nakloněno elektronické verzi, 27 % té tištěné.

ToP byl tedy nadále vydáván v tištěné verzi, ale byla zavedena i verze elektronická. Redakce ToPu touto anketou reagovala na změny trhu, ale tištěné vydání bylo ukončeno až o několik let později.

Jeronýmovy dny se konaly 16. a 17. listopadu. Ing. Roman Čiviš na nich radil, jak získat zákazníky, doc. PhDr. Milan Tvrdík, CSc. shrnul pražskou německou literaturu od Rilky generace po druhou světovou válku a PhDr. Bc. Tomáš Svoboda, Ph.D. se vyjádřil k budoucnosti jazykových služeb.

Při sobotním večerním posezení bylo **čestné členství** „za celoživotní přínos překladu literatury hispánské oblasti, dlouholetou pedagogickou činnost a moderování více než šedesáti pořadů Klubu kultury překladu“ uděleno doc. PhDr. Miloslavu Uličnému. Stejně cti se dostalo i PhDr. Dely Serrano „za dlouholetou podporu myšlenky JTP, za práci v porotě soutěže Slovník roku a dabingové Ceny Františka Filipovského, jakož i za podrobné zpracování dějin výuky tlumočnictví a překladatelství“.

↓ Díky nasazení Katarzyny Filgasové se v lednu konal kurz překladu lékařských dokumentů s lektorkou MUDr. Věrou Štěpánkovou. Ta kromě medicíny studovala i slavistiku a polonistiku. Část teoretická byla věnována základním druhům lékařských zpráv, v praktické části si účastníci vyzkoušeli přeložit pitevní zprávu.

Jarní víkendový program pro začínající překladatele a tlumočníky se poprvé jmenoval **Mladý Jeroným**. Začátečníci se dozvěděli, jak se vyznat na trhu, prosadit se a získat zákazníky. Návštěvnost tohoto ročníku byla rekordní, dokonce byla překročena kapacita sálu.

V dubnu se konaly další **kondiční kurzy konsekutivního tlumočení**, tentokrát mezi italštinou a češtinou, jež vedly Mgr. Jana Ďoubalová, Mgr. Helena Giordanová a Mgr. Letizia Kostner.

Tomáš Mosler za pomoci JTP provedl **průzkum mezi překladateli** do češtiny. Nejpočetnější část dotázaných začala překládat během let 1990–1999. Nejvíce se překládalo z angličtiny (71 %), na druhém místě skončila němčina s 28 % a podobných procent dosáhla i francouzšti-

Mladý Jeroným – 100 židlí v sále nestačilo

na, slovenština a ruština. Dotázaní překládali nejčastěji právo, následoval marketing, obchod, podnikání, personalistika a informační technologie. Průměrná sazba činila 1,40 Kč za slovo zdrojového textu.

Na **Jeronýmových dnech** získali návštěvníci informace o aplikacích zjednodušujících překladatelům život, vyslechli si přednášku prezidenta Herecké asociace Jiřího Hromady o dabingu a roli překladatelů a Tomáše Svobody o etice využití strojového překladu.

O dva týdny později proběhla pod vedením Jiřího Svobody přednáška o hlasové výchově, technice řeči a rétorice pro tlumočníky,

jejíž účastníci se věnovali dýchání, fonaci, artikulaci, ochraně hlasu v nepříznivých podmínkách, obsahu a formě veřejných projevů, umění prezentace. Přednášející zúčastněným poradil, jak zvládat trému, komunikovat s publikem a číst jeho gesta a mimiku.

JTP získala nového **přidruženého člena** – Českou komoru tlumočnicků znakového jazyka (ČKTZJ). Ta si však zachovala svou právní subjektivitu i samostatné hospodaření.

Tomáš Svoboda byl jmenován do výboru technické sekce při FIT Europe, pod jejíž záštitou pořádal v Praze spolu s kolegy celodenní školení o překladatelských technologiích.

↓ V březnu proběhl kulatý stůl **Nové trendy v oblasti překladových nástrojů a technologií** pořádaný JTP ve spolupráci s technickou sekcí FIT Europe a místní kanceláří DGT EK. Tohoto setkání se zúčastnili překladatelé a představitelé členských organizací FIT. Konalo se jako přípravné kolokvium před světovým kongresem FIT, jenž proběhl o pár měsíců později v Berlíně. JTP na něm byla zastoupena Amalaine Diabovou, Tomášem Svobodou a Michalem Stašou.

Na **Mladém Jeronýmovi** hovořily např. Barbora Stejskalová o práci tlumočnicka v konzulární službě, PhDr. Alžběta Malkovská uvedla pár postřehů a zkušeností mladého tlumočnicka.

JTP za podpory DGT EK, KST ČR a ČKTZJ vydala brožurku o komunitním tlumočení s názvem *Chápete, člověče, co vám říkám aneb Komunitní tlumočení u nás*. Brožurka je zájemcům rozdávána zdarma, byla rozeslána na různá ministerstva a jiným orgánům, jež přicházejí do styku s migranty, uprchlíky a obecně cizinci.

Na **Jeronýmových dnech** se hlasovalo o novém logu JTP. Na výběr

a překladech pro EK, programu EMT (European Master's in Translation), mezinárodním výzkumu CETMS (Central Europe Translation Market Survey), jehož se zúčastnily země Visegrádské čtyřky a JTP se na něm podílela společně s ÚTRL. Byla též pokřtěna publikace o komunitním tlumočení.

V rámci Jeronýmových dnů bylo uděleno **čestné členství** současnému tajemníkovi a tehdejšímu pokladníkovi a spoluzakladateli JTP Petrovi Kautskému. Čestné členství obdržel za to, že je duší celé organizace a „bdí, když ostatní členové Jednoty spí, a pracuje, když ostatní se baví“.

bylo zhruba třicet návrhů vytvořených čtrnácti neslyšícími studenty z Hradce Králové. Vybíralo se prostřednictvím internetových stránek a přímo na akci, ale výsledek nebyl jednoznačný. Nadpoloviční většina hlasovala pro zachování původního loga a ostatní výsledky se příliš lišily ve svých preferencích, proto zůstalo původní logo až do současnosti.

Dvacáté Jeronýmovy dny obsahovaly mnoho přednášek, workshopů a besed. Páteční program mělo opět na starost pražské zastoupení DGT EK. Hovořilo se o budoucnosti překladatelské profese, terminologii

2015

↓ Z finančních a praktických důvodů bylo zrušeno tištěné vydání časopisu ToP a poprvé vyšla jeho **elektronická verze**.

Přednášky na **Mladém Jero-
nýmovi** byly velmi různorodé.
Mgr. Lucie Chlumská přednáše-
la o cizojazyčných korpusech,
MUDr. Josef Faber, DrSc. se věnoval
psychofyzilogickým základům
paměti a PhDr. Jiří Pešička hovořil
o oblíbenosti děl bratří Čapků.

Na **Jeronýmových dnech** měl velmi přínosnou přednášku Andrej Rády na téma cenotvorby při překládání, Iryna Zabijaka hovořila o životě překladatele na Ukrajině, Jiří Vedral se zamýšlel nad tím, jak překladatelé ovlivňují slovní zásobu a jak naopak slovní zásoba ovlivňuje překladatele.

JTP se rozhodla udělit **čestné uznání** za celoživotní dílo badatelské a překladatelské a přínos

**Přednáška Andreje Rádyho na Jeronýmových dnech
s názvem: Proč nemůžu překládat za 150 Kč?**

poznání antických dějin a literatury prof. PhDr. Pavlu Olivovi, DrSc., autorovi učebnic dějin starověku a encyklopedií. Aktivně se zajímá o problematiku antického Řecka a Říma, přeložil díla Aristotela, Démosthena a Polybia.

Založena byla **Sekce komunitních tlumočnicků**. Komunitní tlumočení ve většině případů zprostředkovávala společnost Meta, o.p.s., jejíž služby byly cílovým zájemcům díky finanční podpoře Evropského fondu pro integraci cizinců a Ministerstva vnitra ČR poskytovány zdarma. Po skončení možnosti čerpat finanční prostředky z těchto zdrojů však zákazníci nechtěli nebo neměli možnost za tlumočnické služby platit, proto komunitní tlumočníci a tlumočnice tuto činnost přestali vykonávat a Sekce komunitních tlumočnicků dále již žádnou další činnost nevyvíjela.

↓ Koncem ledna 2016 navštívily JTP zástupkyně čínské organizace **Chinese Culture Translation and Studies Support (CCTSS)**. Byly jim představeny aktivity JTP a asijská slovníková sekce, jež sklídila velký obdiv. Hosté prezentovali svou organizaci zřízenou čínským ministerstvem kultury, provozuje databázi překladatelů a vede seznam děl vhodných k vydání v zahraničí.

Na **Mladém Jeronýmovi** Jiří Vedral radil, jak se vypořádat s genderově náročnými překlady. Vítězslav Zemánek vedl workshop o úskalích překladů dokumentů EU. Přednáška Ing. Soni Gullové, Ph.D. o **zvláštěnostech etikety v mezinárodním prostředí** se věnovala tomu, co ovlivňuje jednání lidí v různých kulturách a na co je třeba si dát pozor v kulturně odlišných zemích.

Zájemci se mohli zúčastnit dvou denního **školení pro tlumočníky polštiny** pod vedením konferenční tlumočnice Joanny Ruszel. Nejprve se diskutovalo o diplomatickém protokolu a profesní etice. Nedělní workshop se věnoval tlumočnickému zápisu, tlumočnickým strategiím a monitoringu.

Křest brožurky Chris Durban

Program **Jeronýmových dnů** tentokrát začal už ve středu v Domě čtení, kdy OP nechala nahlédnout do zákulisí překládání. V rámci pátečního programu pokřtila Chris Durban nové vydání příručky s názvem *Překlady a jak na to*, na jejíž tvorbě spolupracovala i JTP. Poprvé byla vydána v roce 2002, v roce 2016 následovala její aktualizovaná verze a mezitím se již objevila v 15 jazykových mutacích.

V sobotu poskytl doc. Jan Kožnar rady pro tlumočení ve stresujících podmínkách, Richard Tůma s Radkem Balonem radili,

jak na dlužníky a Adam Mackerle, Th. D. popsal tlumočení bible do znakového jazyka.

V rámci konference s názvem **Kvalita v oblasti institucionálního překladu**, kterou spolupořádala JTP s ÚTRL FF UK, Jagellonskou univerzitou v Krakově a DGT EK, byla do Prahy pozvána odbornice na analýzu textů v korpusu EU Lucja Biel z Varšavské univerzity, koordinátorka kvality překladů v OSN Eva Pantuso a koordinátor kvality u DGT EK Ingemar Strandvik.

V roce 2016 vyšly **poslední doporučené minimální tarify za překlad a tlumočení**, poté bylo jejich vydávání ze strany ÚOHS zakázáno. Zveřejněním tarifů totiž dle názoru úřadu došlo k narušení hospodářské soutěže na trhu tlumočení a překladu na území České republiky. Tímto rozhodnutím bylo JTP další vydávání doporučených tarifů zakázáno a byla jí vyměřena pokuta.

↓ V lednu uspořádala JTP za finanční podpory ASKOTu první školení pro tlumočnický maďarštiny. Ti se věnovali jak teoretickým aspektům, tak praktickému nácviku. Na školení byli pozváni konferenční tlumočníci maďarštiny, francouzštiny a angličtiny a členka Maďarského svazu překladatelů a tlumočnicků (MFTE) Ildikó Horváth.

V sobotu 20. května se konal **Mladý Jeroným**. V úvodní před-

nášce charakterizoval Petr Mundev překladatele, který se na současném pracovním trhu neztratí. KST ČR a její činnost prezentovala Jana Klokočková, OP Alena Lhotová, Kristýna Siková ČKTZJ a Amalaine Diabová představila JTP a ASKOT. Dále se diskutovalo o spolupráci mezi překladatelem, nakladatelem a redaktorem při překladech literárních a publicistických textů a o přípravě na tlumočení. Tomáš

Mladý Jeroným 2017

Svoboda vyhlásil za JTP první ročník **Soutěže o nejlepší diplomovou práci**. Prvního ročníku soutěže se mohly zúčastnit pouze diplomové práce, v následujících obdobích i práce bakalářské.

Pětadvacáté narozeniny oslavila soutěž **Slovník roku**, jejíž výsledky jsou každoročně vyhlašovány na veletrhu Svět knihy.

Na pátečním bloku **Jeronýmových dnů** se zástupci DGT EK zamýšleli nad otázkou, co by měl překladatel umět, aby se dnes a v budoucnu uplatnil na trhu. Ke slovu se dostal zástupce ÚTRL David Mraček, zástupce univerzity Rennes2 ve Francii Daniel Toudic a svůj názor na tlumočení pro orgány EU přidala vedoucí české kabiny DG SCIC Hana Jungová.

Sobotní program započala Hanna Marciniak výpočtem, kolik reálně stojí práce odvedená překladatelem či tlumočnickem, Zdeněk Horák doporučil, které smlouvy podepisovat a které odmítnout, Hedvika Stoklasová poukázala na možnosti nových technologií pro tlumočnicka.

↓ V březnu se v pražském K-centru konala konference s názvem **Jazykománie** určená překladatelům a tlumočnickům. Pořádali ji členové JTP Tomáš Mosler a Petr Mudnev ve spolupráci s IAPTÍ a JTP.

Tématem **Mladého Jeronýma**, prolínajícím se všemi přednáškami, byla etika v překladatelské a tlumočnické profesi. Posluchače do tématu uvedla prof. Ivana Čerňková, navázal na ni prof. Daniel Gile, o etice tlumočnicků v Evropské komisi hovořil Roderick Jones. Diskutovalo se také o etice v soudním či komunitním tlumočení. Tomáš Svoboda vyhlásil výsledky prvního ročníku **Soutěže o nejlepší diplomovou práci**, jejímž vítězem se stal Libor Nenutil.

Správní řízení vedené s JTP kvůli porušování zákona o ochraně hospodářské soutěže bylo ukončeno rozhodnutím, že JTP porušovala výše uvedený zákon zveřejňováním doporučených tarifů za překlad a tlumočení v časopise ToP. Do budoucna bylo další vydávání zakázáno a JTP byla uložena pokuta ve výši 144 000 Kč a povinnost o tomto rozhodnutí informovat všechny členy.

Rada JTP zvolená na Valné hromadě JTP, 2018

Na pátečním programu **Jeronýmových dnů** se návštěvníci dozvěděli o různých typech dat a jejich využití v překladu. V sobotu informoval Miroslav Frýdek o GDPR pro „nesoudní“ tlumočníky, Jiří Vedral hovořil o nepovedených překladech titulků, Alžběta Malkovská uděli-

la pár rad začátečníkům v oboru, Libor Nenutil prezentoval svou vítěznou diplomovou práci na téma komunitní tlumočení na úřadu práce a Hana Jungová se zamýšlela nad vztahem multiligvismu a konferenčního tlumočení.

2019

↓ V rámci **Mladého Jeronýma** se problematikou překladatelských smluv zabýval advokát Viktor Košut, Renata Bulvová posluchače poučila o práci s dechem, hlasem a o správné artikulaci. Kateřina Ešnerová účastníkům vysvětlila, proč by vzdělávací proces úspěšného tlumočníka neměl skončit získáním vysokoškolského diplomu, o zkušenostech s výrobou titulků pro neslyšící diváky se podělil Miroslav Pošta s Andreou Svobodovou. Tomáš Svoboda závěrem vyhlásil nový ročník Soutěže o nejlepší diplomovou a bakalářskou práci.

Proběhl další terminologický workshop pro překladatele polského jazyka. Přednášející Urszula Dzierżawska, soudní a konferenční tlumočnice, seznámila překladatele a tlumočnický blíže s překlady v oblasti rodinného či dědického práva. Zkusili si přeložit rodný a oddací list, žádosti o rozvod, majetkové smlouvy a usnesení o dědictví.

Na rok 2019 jsou plánována i další tradiční či zcela nová školení, semináře a besedy jako je například školení s názvem Rétorika v kostce, Jeronýmovy dny aj. Diplomová

práce, ze které tato brožurka vychází, však byla odevzdána na konci července 2019, proto tato kapitola neobsahuje veškeré události roku 2019. Zájemci mohou další informace najít na webové stránce JTP: www.jtpunion.org nebo v časopisech ToP.

Závěr

Cílem této práce bylo vytvořit podrobnou dokumentaci dějin JTP. Vývoj organizace částečně reflektoval kulturněpolitický vývoj v naší zemi, proto byly důležité historické události dány do spojitosti s historií JTP. Doposud není k dispozici jiná publikace, která by se systematicky zaměřovala na dějiny organizace. Čtenář mohl při četbě této práce získat komplexní náhled do tématu sdružování překladatelů a tlumočnicků.

K výsledkům uvedeným v předcházejících kapitolách autorka došla za pomoci rozhovorů se čtyřmi zakládajícími členy – Amalaine Diabovou, Alenou Šourkovou, Petrem Kautským a Andrejem Rádym. Zjištěné informace byly poté dány do souvislosti s informacemi z periodik *ToP* (*tlumočení-překlad*) a *Dopis členům* a také z dalších zpráv ze zasedání orgánů JTP.

Seznam použité literatury

Tištěné zdroje

BENEŠ, Pavel. Nískejbačet: reklamsky nesnadno, pomalu a nejlépe vůbec.

Praha: JTP, [2002]. ISBN 80-862-6106-9.

DURBAN, Chris. Překlady a jak na to: průvodce pro zadavatele překladů.

Praha: JTP – Jednota tlumočnicků a překladatelů, 2002. ISBN 80-862-6117-4.

DURBAN, Chris a Alan MELBY. Překlad není houska na krámě!: Standardy pro nákup a prodej překladů. Praha: JTP – Jednota tlumočnicků a překladatelů, 2008. ISBN 978-80-7474-076-4.

Chápete, člověče, co vám říkám? aneb Komunitní tlumočení u nás: (Návod, jak se domluví s uprchlíkem, pacientem, neslyšícím...). Praha: JTP – Jednota tlumočnicků a překladatelů ve spolupráci s Generálním ředitelstvím pro překlady Evropské komise a Komorou soudních tlumočnicků ČR, 2014. ISBN 978-80-7374-096-2.

FISCHEROVÁ, Daniela, Petr KAUTSKÝ a Libor DVOŘÁK. Tichá pošta. Praha: JTP, 2003. ISBN 80-867-1161-7.

JTP – KOLEKTIV AUTORŮ. Tlumočení a jak na to. Praha: JTP – Jednota tlumočnicků a překladatelů, 2006. ISBN 80-86711-98-6.

Internetové zdroje

Asociace konferenčních tlumočnicků (ASKOT) [online]. [cit. 2019-07-13]. Dostupné z: [https://www.jtpunion.org/Clenstvi/PRIDRUZENI-CLENOVE-JTP/Asociace-konferencnich-tlumocniku-\(ASKOT\)](https://www.jtpunion.org/Clenstvi/PRIDRUZENI-CLENOVE-JTP/Asociace-konferencnich-tlumocniku-(ASKOT))

Beseda o slovnících a encyklopediích [online]. 28. 2. 2007 [cit. 2019-07-13]. Dostupné z: https://www.rozhlas.cz/cro6/stop/_zprava/324454

Bezplatné školení o CAT softwaru Transit NXT [online]. 2010 [cit. 2019-07-15]. Dostupné z: http://old.jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=1961

Ceny Františka Filipovského za dabing [online]. [cit. 2019-07-14]. Dostupné z: <https://www.cffd.cz/o-festivalu/?ftresult=jednota+tlumočn%C3%ADků>

Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, z. s. [online]. [cit. 2019-07-13]. Dostupné z: <http://www.cktzj.com/kontakty/>

DVOUDENNÍ ŠKOLENÍ A PŘEDNÁŠKA PRO TLUMOČNÍKY A PŘEKLADATELE JAZYKA POLSKÉHO, TENTOKRÁT V OSTRAVĚ [online]. 2015 [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: http://old.jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=4770

JERONÝMOVY DNY 2011. JTP [online]. 2011 [cit. 2019-07-15]. Dostupné z: http://old.jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=2417

JTP: Čestní členové JTP [online]. [cit. 2019-07-13]. Dostupné z: <https://www.jtpunion.org/Clenstvi/CESTNI-CLENOVE-JTP>

JERONÝMOVY DNY 2014. JTP [online]. 2014 [cit. 2019-07-15]. Dostupné z: <https://www.jtpunion.org/Akce/2014/JERONYMOVY-DNY-2014>

JTP: Průzkum terminologických aktivit v ČR [online]. [cit. 2019-07-13]. Dostupné z: <http://www.jtpunion.org/O-JTP/O-Jednote-tlumocniku-a%C2%A0prekladatelu/Sekce-JTP/Sekce-odborneho-prekladu-a-terminologie/Z-historie/Z-historie-byvala-sekce-TERMLEX/Pruzkum-terminologickych-aktivit-v-CR>

MLADÝ JERONÝM 2019 [online]. [cit. 2019-07-13]. Dostupné z: https://www.jtpunion.org/Akce/2019/MLADY-JERONYM-2019?fbclid=IwAR0TvVeaoamH9xrxuyGZbXbJpdYyb8Vr7LMbgNy2u7f781fIT_Sp3NMBIk

Obec překladatelů: Czech Literary Translators' Guild [online]. [cit. 2019-07-10]. Dostupné z: www.obecprekladatelu.cz

Pravidla udělování cen soutěže [online]. 2016 [cit. 2019-07-13]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20160406084322/http://jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=168

Slovenská spoločnosť prekladateľov odbornej literatúry [online]. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <http://www.sspol.sk/index.php?s=ospolocnosti>

TERMINOLOGICKÉ WORKSHOPY PRO PŘEKLADATELE POLSKÉHO JAZYKA. JTP [online]. 2011 [cit. 2019-07-15]. Dostupné z: http://old.jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=2544

Zajímavosti o soutěži [online]. [cit. 2019-07-13]. Dostupné z: <https://www.jtpunion.org/Soutez-Slovník-roku/Zajímavosti-o-soutezi>

Časopisy ToP a Dopis členům

ToP: tlumočení-překlad. 1990–2019.
Dopis členům. 1991–2019.

Další zdroje

Archiv JTP.
Dohoda o vytvoření České rady pro překlad a tlumočení, 1997.
Doporučené smluvní podmínky pro tlumočení, 1998.
Etický kodex tlumočnicků a překladatelů, 1990.
Stanovy JTP, 1990.
Stanovy JTP, 15. 12. 2003.
Stanovy JTP, 7. 3. 2009.
Statut soutěže o nejlepší diplomovou / bakalářskou práci, 8. 4. 2019.
Reklamní materiál o kondičním kurzu pro pokročilé – angličtina, 2010.
Rozhovor s Alenou ŠOURKOVOU, spoluzakladatelkou JTP. Praha, 3. 4. 2019.
Rozhovor s Andrejem RÁDYM, spoluzakladatelem JTP. Praha, 14. 1. 2019.
Rozhovor s Amalaine DIABOVOU, spoluzakladatelkou JTP. Praha, 23. 5. 2019.
Rozhovor s Petrem KAUTSKÝM, spoluzakladatelem JTP. Praha, 29. 1. 2019.

Obsah

Rozhovor s Terezou HAMÁKOVOU, studentkou zpracovávající terminologickou databázi, Praha, 2. 7. 2019.

Vyrozumění o výsledku šetření od Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, 1999.

Vyrozumění o výsledku šetření od Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, 2018.

Usnesení ustavujícího shromáždění členů JTP, 1990.

Usnesení VI. řádného Shromáždění členů JTP, 30. listopadu 2002, Šternberk.

Usnesení z mimořádného Shromáždění členů JTP, 27. 2. 2007, Praha.

Zápis z mimořádného Shromáždění členů JTP, 3. 11. 2003, Praha.

Zpráva o činnosti JTP za léta 2002–2006.

Zpráva s názvem Funkcionáři JTP zvolení pro období 2009–2012.

Zpráva o činnosti za volební období 2009–2012.

Zpráva o činnosti JTP za léta 2006–2009.

Zpráva o činnosti za funkční období 2012–2015.

Předmluva nakladatele	5
Diplomová práce	7
Úvod	9
Charakteristika a struktura organizace	11
Činnosti JTP	17
Vzdělávací akce	18
Jeronýmovy dny	18
Mladý Jeroným	19
Výlety	20
Ceny udělované JTP	21
Slovník roku	21
Cena Františka Filipovského	23
Cena za nejlepší diplomovou nebo bakalářskou práci	24
Dějiny Jednoty tlumočnicků a překladatelů	29
Události předcházející založení organizace	30
Počátky JTP – rok 1990	31
1991	32
1992	36
1993	38

1994	40
1995	41
1996	42
1997	43
1998	45
1999	46
2000	47
2001	49
2002	50
2003	51
2004	53
2005	54
2006	55
2007	57
2008	59
2009	60
2010	61
2011	63
2012	64
2013	66
2014	67
2015	69
2016	70
2017	72
2018	73
2019	74
Závěr	76
Seznam použité literatury	77

30 let Jednoty tlumočnicků a překladatelů

v diplomové práci
Elišky Bělouškové Zemanové

K 30. výročí svého založení vydala
© JTP – Jednota tlumočnicků a překladatelů, Praha 2020
Redakčně kráceno.
Fotografie © Archiv JTP
Cena 150 Kč.
ISBN 978-80-7374-127-3

